

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-52

(Prot. Nr.30, 2.§)

2012.gada 22.jūnijs

**Par lietas izpētes izbeigšanu daļā un
pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā
pienākuma un naudas soda uzlikšanu daļā**

Lieta Nr.714/11/03.02./8

**Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas
ģenerālklausulā un 4.punktā noteikto
aizlieguma pārkāpumu PSIA “Ūdeka” darbībā**

Konkurences padome 07.03.2011. saņēma SIA „Divions” (turpmāk – Iesniedzējs) 07.03.2011. iesniegumu par PSIA „Ūdeka” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (turpmāk – Iesniegums).

Iesniedzējs norāda, ka tas nodarbojas ar ūdens patēriņa skaitītāju (turpmāk - skaitītājs) uzstādīšanu un nomaiņu Ventspils pilsētā. Ventspils pilsētas dome 21.06.1999. ar lēmumu Nr.253 apstiprināja saistošos noteikumus „Par aukstā un karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanas un pārbaudes kārtību Ventspils pilsētā” (turpmāk – Noteikumi), kas ir spēkā līdz pat šim brīdim. Noteikumi tai skaitā paredz tiesības PSIA „Ūdeka” veikt ūdens patēriņa skaitītāju plombas uzstādīšanu Ventspils pilsētā pēc ūdens patēriņa skaitītāja uzstādīšanas (vai nomaiņas).

Iesniegumā norādīts, ka no 18.01.2002. SIA „Divions” uzstādīto ūdens skaitītāju plombēšanu veica ar savām plombām, bet no 2006.gada ar PSIA „Ūdeka” tika noslēgts līgums par PSIA „Ūdeka” plombu izmantošanu, veicot uzstādīto skaitītāju plombēšanu.

Iesniedzējs 13.12.2010. saņēma PSIA „Ūdeka” 03.12.2010. vēstuli Nr.1-08/1165 par sadarbības līguma pārtraukšanu, kurā, atsaucoties uz Noteikumiem, tika norādīts, ka skaitītāju mezglu plombēšanu turpmāk veiks tikai un vienīgi PSIA „Ūdeka”, paskaidrojot, ka skaitītāju noņemšanai pirms verificācijas (plombu noņemšanai) un noplombēšanai pēc verificācijas, būs nepieciešams pieaicināt PSIA „Ūdeka” pārstāvjus. Par jauno kārtību iedzīvotāji tika informēti pilsētas presē, ar interneta palīdzību un atgādinājuma vēstulēm iedzīvotājiem par nepieciešamību verificēt skaitītājus. PSIA „Ūdeka” veica atklātu aģitāciju gan mutiski, gan rakstveidā, lai piesaistītu klientus, norādot, ka ir vienīgā iepriekš minēto darbu veicēja. Tādējādi SIA „Divions” no

01.01.2011. ir liegta iespēja sniegt iedzīvotājiem skaitītāju mezglu plombēšanas pakalpojumu Ventspils pilsētā.

Sākot ar 01.01.2011. PSIA „Ūdeka” sāka piedāvāt pilsētas iedzīvotājiem skaitītāju nomaiņu un to uzstādīšanu. Iesniedzējs norāda, ka gadījumos, kad abonenti vērsas PSIA „Ūdeka” abonentu daļā, tiek norādīts, ka skaitītāju nomaiņu un uzstādīšanu veic tikai PSIA „Ūdeka”, un vairāki klienti pēc šādas informācijas saņemšanas atteica Iesniedzējam pasūtījumus skaitītāju uzstādīšanai vai nomaiņai. Iesniedzējs norāda, ka tādējādi klienti tiek maldināti par to, ka PSIA „Ūdeka” ir vienīgā, kas nodarbojas ar skaitītāju uzstādīšanu vai nomaiņu.

Turklāt, Iesniedzējs norāda, ka PSIA „Ūdeka”, vienpersoniski „monopolizējot” plombu noņemšanas darbību, sāka pieprasīt samaksu arī par ūdens patēriņa skaitītāju plombu noņemšanu.

Iesniedzējs norāda arī to, ka PSIA „Ūdeka” saviem klientiem uzstāda lietošanas mērķim neatbilstošus skaitītājus, minot gadījumus, kad aukstā ūdens skaitītāji uzstādīti karstā ūdens patēriņa uzskaitēi, neizsniedzot sertifikātu vai tehnisko pasi. Savukārt Iesniedzējam PSIA „Ūdeka” līguma projektā paredzējusi prasības strādāt tikai ar B klases skaitītājiem gan aukstajam, gan karstajam ūdenim ar magnētisko noturību, īpaši izturīgu korpusu, ne vecākiem par 2006.gada ražojumu, un aprīkotiem ar iespēju attālinātai datu nolasīšanai. Pamatojoties uz iepriekšminēto, Iesniedzējs ir vērsies Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk - PTAC). Kā norāda Iesniedzējs, atbilde no PTAC liecina par to, ka C klases skaitītāju iepirkumā faktiski PSIA „Ūdeka” ir nopirkusi lētākus skaitītājus, kas atbilst zemākai A un B klasei, bet iedzīvotājiem tiek pārdoti kā augstākas C klases skaitītāji. Iesniedzēja ieskatā minētā iepirkuma mērķis bija maldināt citus tirgus dalībniekus, lai tie, noslēdzot sadarbības līgumu ar PSIA „Ūdeka”, iepirktu dārgākus skaitītājus, kas liegtu iespēju konkurēt ar PSIA „Ūdeka”. Uzstādot PSIA „Ūdeka” līguma projektā paredzētajām prasībām neatbilstošus skaitītājus, Iesniedzējam vai citam tirgus dalībniekam līguma projektā bija paredzēts piemērot soda naudu.

Iesniedzējs arī norāda, ka PSIA „Ūdeka” spēkā esošajā skaitītāju nomaiņas tarifā (ko PSIA „Ūdeka” piemēro saviem klientiem, kuriem sniedz pilnu pakalpojuma kompleksu) nav iekļāvuši plombēšanas izmaksas, bet kuras savukārt tiek piemērotas citiem tirgus dalībniekiem, kad PSIA „Ūdeka” sniedz tikai plombēšanas pakalpojumu.

Iesniedzējs uzskata, ka PSIA „Ūdeka”, lai izspiestu no tirgus konkurentus un samazinātu pakalpojumu izmaksas, ir pieļāvusi virkni pārkāpumu, pārkāpjot Konkurences likumu, Ministru kabineta 2006.gada 22.augusta noteikumus Nr.664 „Noteikumi par metroloģiskajām prasībām ūdens patēriņa skaitītājiem” un Eiropas Parlamenta un Padomes *Direktīvas 75/33/EEK* un 2004/22/EK.

Iesniedzējs norāda, ka PSIA „Ūdeka” nelikumīgo darbību rezultātā, ir cietis materiālus zaudējumus.

Līdz ar to, Iesniedzējs uzskata, ka PSIA „Ūdeka”, saņemot Ventspils pilsētas domes atbalstu, ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli, izvirzot tam nepamatotas prasības darījumu slēgšanai, piemērojot nepamatotus maksājumus, uzspiežot netaisnīgas un nepamatotas sankcijas, kas ir pretrunā ar Konkurences likuma 13.pantu.

Iesniedzējs Konkurences padomei lūdz izskatīt esošo situāciju atbilstoši Konkurences likuma normām.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 23.panta trešās daļas 3.punktu, Konkurences padome 06.04.2011. pieņēma lēmumu (Prot. Nr.16, 2.§) ierosināt lietu Nr.714/11/03.02./8 „Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas

ģenerālklausulā un 4.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu PSIA „Ūdeka” darbībās” (turpmāk – Lieta).

Vienlaikus Konkurences padome, pamatojoties uz Reklāmas likuma 1.pantu, Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 14.panta pirmo daļu, Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 18.¹ pantu, 23.panta trešās daļas 3.punktu un 23.panta ceturto prim daļu, nolēma neierosināt lietu daļā par Reklāmas likuma, Negodīgas komercprakses likuma un Konkurences likuma 18.panta pārkāpumu PSIA „Ūdeka” darbībās.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu, 8.panta otro daļu un 27.panta otro daļu, Konkurences padome 23.09.2011. pieņēma lēmumu (Prot. Nr.46, 2.§) pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu Lietā uz laiku līdz 10.02.2012., 10.02.2012. pieņēma lēmumu (Prot.Nr.9, 5.§) pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu Lietā līdz 06.04.2012., un 04.04.2012. pieņēma lēmumu Nr.29 (Prot.Nr.20, 2.§) pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu Lietā līdz 06.07.2012. par to atbilstoši informējot lietas dalībniekus.

Atbilstoši Konkurences likuma 26.panta sestajai un septītajai daļai Konkurences padome paziņoja PSIA „Ūdeka” (23.03.2012. vēstule Nr.661) un SIA „Divions” (23.03.2012. vēstule Nr.662), ka Lietā ir iegūta lēmuma pieņemšanai nepieciešamā informācija, un uzaicināja puses iepazīties ar Lietu. SIA „Divions” 03.04.2012. iepazīnās ar Lietas materiāliem un 03.04.2012. iesniedza viedokli Lietā (03.04.2012. vēstule). PSIA „Ūdeka” 10.04.2012. iesniedza viedokli Lietā (10.04.2012. vēstule Nr.1-08/289), neiepazīstoties ar Lietas materiāliem.

Izvērtējot Lietā esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Lietas dalībnieki

„Divions” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.41202009538, tās juridiskā adrese: Inženieru iela 85-69, Ventspils.

„Ūdeka” ir pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.41203000983, juridiskā adrese: Talsu iela 65, Ventspils.

2. Konkrētie tirgi

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu *„konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”*. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu *„konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”*. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu *„konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”*.

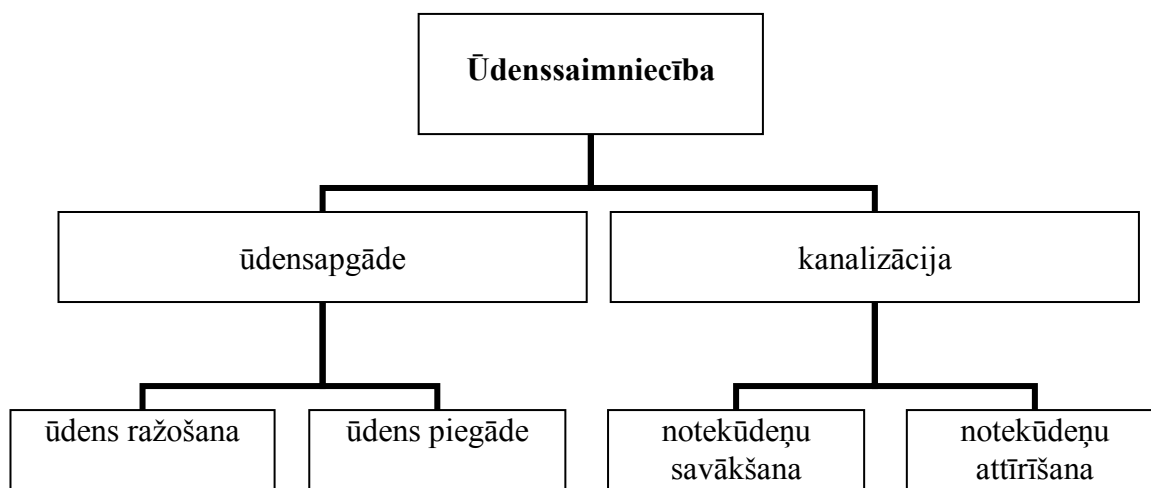
Konkurences padome secina, ka Lietas ietvaros ir izdalāmi divi konkrētie tirgi.

2.1. Ūdenssaimniecība

2.1.1. Konkrētās preces tirgus

Ūdenssaimniecība – ūdens ieguve, uzkrāšana un sagatavošana lietošanai līdz padevei ūdensvada tīklā; ūdens piegāde no padeves vietas ūdensvada tīklā līdz pakalpojuma lietotājam; notekūdeņu savākšana un novadīšana līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; notekūdeņu attīrīšana un novadīšana virszemes ūdensobjektos¹.

Ūdenssaimniecības atsevišķu darbību struktūra atspoguļota 1.attēlā.

1.attēls. Ūdenssaimniecības struktūra

Visas iepriekš minētās darbības veido ūdenssaimniecību, kuras mērķis ir nodrošināt patērētājiem „ūdens pieejamību” un „iespēju novadīt notekūdeņus”. Ņemot vērā cilvēka fizioloģiskās vajadzības, ūdens ir nepieciešams pilnīgi visiem cilvēkiem. Secināms, ka ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem nepastāv aizvietojamība, jo nedz ūdeni kā precī, nedz arī kanalizācijas pakalpojumu nav iespējams aizstāt (var tikai izvēlēties veidu, kā tas tiek nodrošināts – centralizēti vai individuāli).

No patērētāju viedokļa visbiežāk (jo īpaši daudzdzīvokļu mājās) ūdensapgāde un kanalizācija ir nepieciešams kā komplekss pakalpojums, ņemot vērā, ka, ierīkojot ūdens piegādes sistēmu, pilnvērtīgai tās funkcionēšanai ir nepieciešams ierīkot arī notekūdeņu sistēmu un otrādi. Atsevišķos gadījumos patērētājs pats var nodrošināt ūdensapgādi (artēziskie urbumi, ūdens akas) un/vai kanalizāciju (bioloģiskās kanalizācijas nosēdakas), tomēr šādas alternatīvas ūdensapgādes un kanalizācijas iespējas ne visos gadījumos aizvieto centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju, piemēram, daudzdzīvokļu mājās. Tāpat var būt gadījumi, kad patērētājam ir nepieciešams tikai centralizētās ūdensapgādes pakalpojums vai tikai kanalizācijas pakalpojums (ja kanalizācijas sistēmu patērētājs nodrošina patstāvīgi vai ir ierobežota piekļuve centralizētās ūdensapgādes un/vai kanalizācijas sistēmas infrastruktūrai).

No piedāvājuma puses parasti centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma sniedzējs ir viens uzņēmums, ko ietekmē normatīvais regulējums. Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka pašvaldībai viena no autonomajām funkcijām ir „organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgāde un kanalizācija (...)) neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais

¹ Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 12.05.2010. lēmuma Nr. 1/8 “Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” 2.11.apakšpunkts;

fonds”. Pašvaldības šīs funkcijas nodrošināšanu visbiežāk īsteno to deleģējot pašvaldību kapitālsabiedrībām (vai citām juridiskām personām), tieši tāpat kompleksi nododot visu pakalpojumu kopumā, tādējādi visu darbību kopumu, kas veido ūdenssaimniecību, nodrošina viens tirgus dalībnieks (Ventspilī – PSIA „Ūdeka”), izveidojot un uzturot centralizēto ūdenssaimniecības sistēmas infrastruktūru (centralizēti ūdensvadi un kanalizācijas vadi). Tādējādi visbiežāk centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojums tiek sniegts kompleksi, tomēr pakalpojuma nodrošinātājs (centralizētais ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzējs konkrētajā administratīvajā teritorijā) piedāvā pakalpojumus arī atsevišķi, ja, piemēram, dzīvojamai mājai ir individuālais artēziskais ūdens urbums un tāpēc ir nepieciešams pieslēgt tikai kanalizācijas pakalpojumu atsevišķi, tāpat arī atsevišķi tiek piedāvāts tikai ūdensapgādes pakalpojums.

Izvērtējot piedāvājuma un pieprasījuma faktoros, secināms, ka centralizētā ūdensapgāde un kanalizācija ir atsevišķi pakalpojumi. Ievērojot lietā vērtētās PSIA „Ūdeka” darbības un ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka par konkrētās preces tirgu šīs Lietas ietvaros definējams – centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma tirgus.

2.1.2. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

Ņemot vērā, ka pašvaldībai ūdensapgādes pakalpojums ir jānodrošina (saskaņā ar likuma Par pašvaldībām 15.panta pirmās daļas 1.punktu), un Ventspils pilsētā šī pakalpojuma nodrošināšana ir deleģēta PSIA „Ūdeka”, tad gala patērētājiem, kuriem nav savas individuālās alternatīvās ūdensapgādes sistēmas, šis pakalpojums ir jāpērk no konkrētā centralizētā ūdensapgādes pakalpojuma sniedzēja (atsevišķos gadījumos patērētājs var izvēlēties ierīkot savu individuālo ūdensapgādes sistēmu, tādā veidā ūdensapgādi nodrošinot sev pats), kas Ventspils pilsētā ir PSIA „Ūdeka”. Pakalpojuma sniegšanas teritorija ir ierobežota ar pašvaldības deleģējumu PSIA „Ūdeka” sniegt ūdensapgādes pakalpojumu, kas ir piesaistīts konkrētai ūdensapgādes infrastruktūrai Ventspils administratīvajā teritorijā.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka konkrētās preces ģeogrāfiskais tirgus šīs Lietas ietvaros ir nosakāms Ventspils pilsētas administratīvās teritorijas robežās.

2.2. Ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojums

2.2.1. Konkrētās preces tirgus

Lai gala patērētājs varētu norēķināties par piegādāto auksto un karsto ūdeni, un kanalizācijas pakalpojumu, gala patērētājam ir divas iespējas - vai nu uzstādīt individuālo ūdens patēriņa skaitītāju un norēķinoties pēc skaitītāja rādījumiem saskaņā ar faktiski patērēto ūdens daudzumu, vai pēc apstiprinātajām normām (noteikts ūdens daudzums par katru īpašumā deklarēto personu). Pēc skaitītāju rādījumiem norēķināšanās ir objektīvāka, jo patērētājs maksā par faktiski patērēto ūdens daudzumu (un izmantoto kanalizācijas pakalpojumu).

Ūdens patēriņa skaitītāju nomaiņas pakalpojums (ja ir jau uzstādīti skaitītāji) sastāv no vairākiem posmiem – plombas noņemšana, skaitītāja uzstādīšana (maiņa pēc pārbaudes, remonta u.tml.), plombas uzlikšana (noplombēšana).

Skaitītāju uzstādīšana un to plombēšana ir saistīti pakalpojumi – patērētājam tie nepieciešami abi. Gala patērētājam, neatkarīgi no tā statusa – fiziska vai juridiska persona, ērtāk, ātrāk un lētāk ir šo pakalpojumu saņemt no vienas un tās pašas personas, nevis, ja katru skaitītāja uzstādīšanas posmu izpilda cita persona, par katru posmu maksājot atsevišķi. Līdz ar to secināms, ka no patērētāju viedokļa skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojums ir nepieciešams kā komplekss pakalpojums.

Normatīvajos aktos nav noteikts konkrēti kādas darbības ietveramas pakalpojumā „skaitītāja uzstādīšana”, taču, pamatojoties uz to, ka ir paredzēts, ka personas, kas

uzstāda skaitītājus uzņemas atbildību par skaitītāju pareizu uzstādīšanu (Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr.664 „Noteikumi par metroloģiskajām prasībām ūdens patēriņa skaitītājiem”), tad atbildības un saistību robežas vieglāk noteikt, ja skaitītāja uzstādīšanu „no sākuma līdz beigām” veic viena persona. No pakalpojuma sniedzēja viedokļa, ņemot vērā pakalpojumu sniegšanas specifiku, skaitītāju uzstādīšanu un noplombēšanu ir lietderīgi veikt vienam pakalpojuma sniedzējam, jo abi pakalpojumi tiek sniegti vienlaicīgi. Skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumu sadalīšana būtu mākslīga.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padomes ieskatā nav nepieciešams izdalīt plombas noņemšanas/uzlikšanas darbības pirms/pēc skaitītāju uzstādīšanas kā atsevišķus pakalpojumus, tādējādi šīs Lietas ietvaros par konkrētās preces tirgu ir nosakāms ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojums, kas ietver arī skaitītāju plombu noņemšanu un uzlikšanu.

2.2.2. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

No normatīvā regulējuma secināms, ka tiesības sniegt ūdens skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu nav ierobežotas ar kādu konkrētu ģeogrāfisku teritoriju.

Konkurences padome secina, ka konkrētās preces ģeogrāfiskais tirgus var būt plašāks par vienas pašvaldības administratīvo teritoriju (īpaši tuvu esošām pašvaldībām), tomēr skaitītāju uzstādīšana citā administratīvajā teritorijā, jo īpaši, ja tā neatrodas blakus pamatpakalpojumu sniegšanas vietai, var būt finansiāli neizdevīga pakalpojuma sniedzējam, jo pakalpojuma sniegšanā rodas papildus izmaksas, piemēram, transporta izdevumi, darbinieku darba laika apmaksas izdevumi, tādējādi tirgus dalībnieka piedāvātā cena kļūst nekonkurētspējīga. Cenas sadārdzinājumu apliecina tirgus dalībnieku interneta vietnēs pieejamā informācija², kur redzams, ka pakalpojuma pamata cena ir noteikta konkrētā administratīvajā teritorijā (konkrētās pilsētās), savukārt reģionos cena ir attiecīgi augstāka atkarībā no attāluma līdz šai pilsētai. Vienlaikus jāatzīmē, ka pārsvarā visās pašvaldībās uzņēmums, kurš nodrošina iedzīvotājus ar ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem, piedāvā arī ūdens skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu, darbojoties tikai savas administratīvās teritorijas ietvaros.

Papildus jāatzīmē, ka pašvaldību saistošie noteikumi attiecas tikai uz konkrētās pašvaldības teritoriju, tādējādi arī pakalpojuma sniegšanai noteiktie nosacījumi un pakalpojuma sniegšanas kārtība, ja tā noteikta ar saistošajiem noteikumiem, starp pašvaldībām var atšķirties. Turklāt, viennozīmīgi jāņem vērā arī Ventspils administratīvās teritorijas neaizvietojamā infrastruktūra ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanai.

Līdz ar to, Lietas ietvaros nosakāmi šādi ietekmētie konkrētie tirgi:

- 1) ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanas tirgus Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā;
- 2) ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgus Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā.

3. PSIA „Ūdeka” dominējošais stāvoklis

² Pakalpojuma sniedzēju interneta vietnes: <http://www.orols.lv>; <http://www.kraftstorm.lv>; <http://www.emmeti.lv>; <http://www.akvalent.lv>; <http://www.metreks.lv>;

3.1. PSIA „Ūdeka” dominējošais stāvoklis ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanas tirgū

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktu *„dominējošais stāvoklis ir tirgus dalībnieka (..) ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks (..) spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem”*.

PSIA „Ūdeka” ir Ventspils pilsētas domes izveidota kapitālsabiedrība, lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu (ūdens piegādes un kanalizācijas pakalpojumu) sniegšanu Ventspils pilsētas lietotājiem, deleģējot PSIA „Ūdeka” ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu Ventspils pilsētā. Tādējādi konstatējams, ka PSIA „Ūdeka” (kā vienīgais pakalpojuma sniedzējs) atrodas izņēmuma stāvoklī ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanas tirgū Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā, un tas norāda, ka PSIA „Ūdeka” šajā tirgū ir dominējošā stāvoklī un uz to attiecas Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums.

3.2. PSIA „Ūdeka” tirgus vara ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū

Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā 2010.gadā faktiski ūdens patēriņa skaitītāju nomaiņu un uzstādīšanu veica SIA „Divions”, SIA „UK Projekti” un SIA „Ādere V”. Sākot ar 2011.gada 1.janvāri ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniegšanu sāka nodrošināt arī PSIA „Ūdeka”. 2011.gada beigās pakalpojuma sniegšanu tirgū piedāvā PSIA „Ūdeka”, SIA „Divions”, kā arī pašnodarbinātās personas.

Saskaņā ar Noteikumiem, PSIA „Ūdeka” var sniegt pilnu skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu, kā arī ir tiesīga veikt uzraudzības un kontroles funkcijas pār citām komercsabiedrībām, kas veic skaitītāju uzstādīšanu. Noteikumos PSIA „Ūdeka” ir deleģētas tiesības (tikai teritorijā uz kuru attiecas Noteikumi, t.i., Ventspils administratīvajā teritorijā) skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniegšanas vienam posmam - plombēšanai pēc skaitītāju uzstādīšanas. Pirms 2011.gada 1.janvāra, ņemot vērā PSIA „Ūdeka” deleģējumu tirgus dalībniekiem, to, sniedzot ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu, veica arī citas komercsabiedrības (tikai ar PSIA „Ūdeka” plombām).

No iepriekš minētā secināms, ka PSIA „Ūdeka” veic ne tikai kontroli pār citu tirgus dalībnieku sniegtajiem pakalpojumiem (piemēram, skaitītāju uzstādīšanas saskaņošana), ir ne tikai ūdensapgādes pakalpojuma nodrošinātājs ar neaizvietojamu infrastruktūru Ventspils pilsētā, bet vienlaicīgi ir arī tirgus dalībnieks (tātad Iesniedzēja konkurents) ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū.

Ņemot vērā minēto, objektīvi secināms, ka PSIA „Ūdeka”, esot dominējošā stāvoklī ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanas tirgū Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā, piemīt spēja būtiski ietekmēt konkurences apstākļus ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū, pārnesot tai piemītošo tirgus varu uz saistīto - lejupejošo tirgu (ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgu), kurā tā arī pati veic saimniecisko darbību. Ņemot vērā minēto, secināms, ka PSIA „Ūdeka” ar savu rīcību spēj ietekmēt citu tirgus dalībnieku saimnieciskās darbības apstākļus tirgū, diskriminējot tos par labu pašas sniegtajam pakalpojumam, aizsargājot vai stiprinot savas pozīcijas ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu tirgū.

4. Normatīvais regulējums

4.1. Ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanas tirgus

1) Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” (turpmāk – Likums) 4.pantu, „realizējot vietējo pārvaldi, pašvaldības likumā noteiktajos ietvaros ir publisko tiesību subjekts (...)”, kas saskaņā ar Likuma 5.pantu „(..) savas kompetences un likuma ietvaros darbojas patstāvīgi”. Savukārt saskaņā ar Likuma 15.panta pirmās daļas 1.punktu pašvaldībai viena no autonomajām funkcijām ir „organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgāde un kanalizācija) (..) neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds”. Likuma 7.pants paredz, ka „(..) autonomo funkciju izpildi organizē un par to atbild pašvaldības. (...)”. Saskaņā ar Likuma 15.panta trešo daļu „no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevumu deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums”. Pamatojoties uz Likuma 45.pantu „spēkā esošie saistošie noteikumi ir saistoši jebkurai fiziskajai un juridiskajai personai attiecīgajā administratīvajā teritorijā”.

PSIA „Ūdeka” ir Ventspils pilsētas domes izveidota kapitālsabiedrība, lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu (ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumu) sniegšanu Ventspils pilsētas lietotājiem, un kurai Ventspils pilsētas dome atbilstoši augstāk minētajam normatīvajam regulējumam ir deleģējusi tiesības sniegt ūdensapgādes pakalpojumu Ventspils pilsētā.

2) Nedz nozares likumos, nedz arī Ministru kabineta noteikumos nav noteiktas konkrētas ūdensapgādes pakalpojuma atbildības robežas. Atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) padomes 12.05.2010. lēmuma Nr. 1/8 “Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” 2.11.apakšpunktam, kurā sniegta ūdenssaimniecības pakalpojuma definīcija – „(..) ūdens ieguve, uzkrāšana un sagatavošana lietošanai līdz padevei ūdensvada tīklā; ūdens piegāde no padeves vietas ūdensvada tīklā līdz pakalpojuma lietotājam; notekūdeņu savākšana un novadīšana līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; notekūdeņu attīrīšana un novadīšana virszemes ūdensobjektos”, un 2.14.apakšpunkta skaidrojumam, kurš precizē, ka ūdens piegāde līdz pakalpojuma lietotājam ir ūdens piegāde pa komersanta īpašumā, valdījumā vai lietojumā esošo ūdensapgādes infrastruktūru (ārējiem ūdensvada tīkliem) līdz komercuzskaites mērparātam, kas uzskaita kopējo ūdens patēriņu un ir uzstādīts kopējā ūdens uzskaites mezglā uz ievada ēkā, ēku grupā, būvē vai līdz ievadam ēkā, ēku grupā, būvē, secināms, ka ūdenssaimniecības (tostarp ūdensapgādes) pakalpojuma robežas beidzas līdz ar ēkas (būves) vai īpašuma robežu (faktiski līdz uzskaites mezglam uz ievada, vai pašam ievadam).

Tāpat arī šāds secinājums izriet no Dzīvokļa īpašuma likuma, kura 2.panta otrā daļa nosaka, ka: „Dzīvokļa īpašums kā lietu kopība sastāv no atsevišķā īpašuma un attiecīgas kopīpašuma domājamās daļas. Dzīvokļa īpašuma sastāvā ietilpstošais atsevišķais īpašums un kopīpašuma domājamā daļa tiesiski nav atdalāmi”, kopīpašuma esošajā daļā ietverot arī dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas. Savukārt, atbilstoši šī likuma 16.panta pirmajai daļai „Dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga izlemt ikvienu jautājumu, kas attiecas uz kopīpašumā esošo daļu (...)”, turklāt 16.panta otrajā daļā ir noteikts, ka vienīgi dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga pieņemt lēmumus par kopīpašumā esošās daļas pārgrozīšanu, lietošanas kārtības noteikšanu dzīvokļu īpašnieku starpā, lietošanas tiesību aprobežojumu noteikšanu, kopīpašumā esošās daļas nodošanu lietošanā, pārvaldīšanas formu u.c. jautājumiem.

3) Ministru kabineta 12.12.2006. noteikumi Nr.999 „Kārtība, kādā dzīvojamās telpas īrnieks un izīrētājs norēķinās ar pakalpojumu sniedzēju par pakalpojumiem, kas

saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu” un Ministru kabineta 09.12.2008. noteikumi Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu” nosaka kārtību, kādā tiek veikta samaksa par uzturēšanai nepieciešamajiem siltumenerģijas, ūdensapgādes, kanalizācijas, asenizācijas, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas un lifta pakalpojumiem.

Iepriekš minētie Ministru kabineta noteikumi paredz 3 iespējas, kādā veidā tiek aprēķināta maksa par sniegto ūdensapgādes pakalpojumu:

- a) pēc uz ievada uzstādītā ūdens skaitītāja rādījumiem, sadalot to atbilstoši uz dzīvokļu pievadiem uzstādīto skaitītāju rādījumiem, papildus starpību starp ievada un dzīvokļa skaitītāju summu proporcionāli attiecinot uz lietotājiem;
- b) pēc uz ievada uzstādītā ūdens skaitītāja rādījumiem, sadalot pēc dzīvojošo personu skaita dzīvoklī (ja uz dzīvokļu pievadiem skaitītāji nav uzstādīti);
- c) saskaņā ar šajos Ministru kabineta noteikumos norādītajām ūdens patēriņa normām, ja skaitītāji nav uzstādīti ne uz ēkas (būves) ievada, ne uz atsevišķu dzīvokļu pievadiem.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka pēc būtības Ministru kabineta noteikumi paredz, ka, ja ūdens patēriņa skaitītājs uz ēkas ievada ir uzstādīts, ūdensapgādes pakalpojuma lietotāji, norēķinoties par pakalpojumu, apmaksā pakalpojuma apjomu atbilstoši uz ēkas (būves) ievada uzstādītā skaitītāja rādījumiem, uz atsevišķu dzīvokļu pievadiem uzstādīto skaitītāju rādījumus ņemot vērā pie kopējā uzskaitītā apjoma sadales starp dzīvokļu īpašniekiem.

Līdz ar to secināms, ka PSIA „Ūdeka” (kā konkrētā pakalpojuma sniedzēja) atbildība, tiesības un pienākumi beidzas līdz ar ievadu ēkā, un ēkas (vai būves) iekšējās ūdenssaimniecības sistēma ir pašu īpašnieku atbildības robežās, respektīvi, konkrētajā gadījumā tikai paši īpašnieki ir tiesīgi noteikt kārtību, kādā ūdensapgādes pakalpojums tiek pievadīts katram konkrētajam dzīvoklim un telpai ēkas iekšienē. No iepriekš minētā secināms, ka pašvaldības normatīvās reglamentācijas robežšķirtne ir uz mājas ievada uzstādītais ūdens skaitītājs un tā plombēšana.

4.2. Ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgus

4.2.1. Pakalpojuma sniegšanas tiesības

Ministru kabineta 2006.gada 22.augusta noteikumu Nr.664 „*Noteikumi par metroloģiskajām prasībām ūdens patēriņa skaitītājiem*” 5.punktā ir noteikts, ka „*personas, kas uzstāda ūdens patēriņa skaitītājus atbilstoši prasībām, kas noteiktas šajos noteikumos un normatīvajā aktā par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem, nodrošina precīzus paredzētā vai paredzamā patēriņa mērījumus un uzņemas atbildību par ūdens patēriņa skaitītāju pareizu uzstādīšanu*”.

Arī citi normatīvie akti neparedz nekādus ierobežojumus attiecībā uz to personu loku, kas ir tiesīgi sniegt ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu. Pakalpojumu ir tiesīgs sniegt jebkurš, kam ir atbilstoša kvalifikācija, turklāt šādu pakalpojumu sniedzējiem normatīvi nekādu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu vai licenci neprasa, vienlaikus nosakot, ka pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par normatīvajiem aktiem atbilstošu skaitītāju un uzstādīšanas prasību ievērošanu.

4.2.2. Pašvaldības Noteikumu izvērtējums

Ar Ventspils pilsētas domes 21.06.99. lēmumu Nr.253 (protNr.6; 6§) ir apstiprināti „*Noteikumi par aukstā un karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanas, lietošanas un pārbaudes kārtību Ventspils pilsētā*” (turpmāk – Noteikumi), kas izdoti balstoties uz likuma Par pašvaldībām 15.panta pirmo punktu, kas nosaka, ka pašvaldības autonomā

funkcija ir organizēt iedzīvotājiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds. Likuma Par pašvaldībām 7.pants nosaka, ka 15.pantā noteiktās pašvaldību autonomās funkcijas ir pildāmas kārtībā, kāda paredzēta attiecīgajos likumos un Ministru kabineta noteikumos. Atbilstoši likuma Par pašvaldībām 41.pantam pašvaldības dome pieņem t.sk. saistošos noteikumus (ārējos normatīvos aktus) un iekšējos normatīvos aktus (noteikumi, nolikumi, instrukcijas).

Atbilstoši likuma Par pašvaldībām 14.pantam pašvaldībām savu funkciju izpildes nodrošināšanai likumā noteiktajos gadījumos ir tiesības izdot saistošos noteikumus. Šī paša likuma 15.pantā uzskaitītas pašvaldības autonomās funkcijas, tajā skaitā „1) *organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgāde un kanalizācija; siltumapgāde; sadzīves atkritumu apsaimniekošana; notekūdeņu savākšana, novadīšana un attīrīšana) neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds*”. 43.pantā noteikts, ka „Dome ir tiesīga izdot saistošus noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja tas nav paredzēts likumos, šādos jautājumos (..)” uzskaitot konkrētus gadījumus, kā vienu minot noteikumu izdošanu, lai nodrošinātu pašvaldību autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi.

Tātad, kopsakarā ar lēmuma 4.1.apakšpunktā konstatēto – pašvaldībai, veicot tās autonomo funkciju – t.i. organizējot iedzīvotājiem ūdensapgādi, ir tiesības šajā saistībā izdot saistošos noteikumus, vienlaicīgi ievērojot un respektējot ūdensapgādes pakalpojuma sniegšanas robežu – līdz skaitītājam pie ievada mājā. Tādējādi – pašvaldības normatīvā regulējuma paplašināšanai, attiecinot to arī uz rīcību ar ēkas iekšējā infrastruktūrā esošiem objektiem nav tiesiska pamata.

Noteikumu 3.punkts paredz, ka „*ūdens skaitītāju uzstādīšanu un remontu Ventspils pilsētā drīkst veikt tikai Latvijas Republikas Ministru kabineta noteiktā kārtībā licencētas juridiskās personas un sertificētas fiziskās personas, kas ir tiesīgas veikt iekšējo ūdensapgādes sistēmu būvmontāžas darbus, t.sk. b/u „Ūdeka” [šobrīd PSIA „Ūdeka”]. Noteikumu 4.9.apakšpunktā noteikts, ka „*pēc ūdens skaitītāja uzstādīšanas, „Ūdeka” pārstāvis ūdens skaitītāja īpašnieka klātbūtnē noplombē ūdens skaitītāju un filtru, kas uzstādīts pirms ūdens skaitītāja. „Ūdeka” pārstāvi ūdens skaitītāja un filtra noplombēšanai uzaicina juridiskā vai fiziskā persona, kas veic ūdens skaitītāja uzstādīšanu*”.*

Saskaņā ar Noteikumu 4.9.apakšpunktu PSIA „Ūdeka” ir deleģētas tiesības pēc skaitītāja uzstādīšanas noplombēt skaitītāju. Tādējādi visiem tirgus dalībniekiem pastāv iespēja sniegt tikai daļēju skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu (visas darbības, izņemot plombas uzlikšanu), taču skaitītāju noplombēšanu Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā atbilstoši Noteikumiem veic PSIA „Ūdeka”.

Papildus Noteikumi nosaka kārtību, kādā tās kapitālsabiedrībai jāsniedz pakalpojumi, kas ir saistīti, taču neietilpst autonomajā funkcijā – attiecībā uz ūdens skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu, jo šī pakalpojuma sniegšanas kārtību reglamentē likums un Ministru kabineta noteikumi, un šie normatīvie akti neparedz pašvaldībai tiesības pašai pieņemt īpašu regulējumu šajā jomā, kā tas jau secināts 4.2.1.apakšpunktā. Autonomās funkcijas apjoms ir noskaidrojams kopsakarā gan ar citām likuma *Par pašvaldībām* normām, gan arī citiem likumiem. *Likuma Par pašvaldībām* 15. pantā paredzētās autonomās funkcijas saturu precizē arī citi likumi³. Pastāvīgās funkcijas ir tādas, ko pašvaldības veic (nevis pilda kāda uzdevumā) visu laiku, pastāvīgi. Šīs funkcijas ir noteiktas likuma *Par pašvaldībām* 15.pantā. Tās pildāmas kārtībā, kāda

³ Satversmes tiesas 16.04.2008. lēmums Par Tiesvedības Izbeigšanu Lietā Nr. 2007-21-01 -19 paragrāfs;

noteikta attiecīgajos nozaru likumos un no tiem izrietošajos Ministru kabineta noteikumos. Pastāvīgo funkciju izpildi organizē un par to atbild pašvaldības.

Saskaņā ar likuma *Par pašvaldībām* 41. panta 4. punktu, Dome ir tiesīga pieņemt lēmumus (kas t.sk. regulē tās kapitālsabiedrības darbību privāttiesību sfērā). Atbilstoši likuma *Par pašvaldībām* 4.pantam, realizējot vietējo pārvaldi, pašvaldības likumā noteiktajos ietvaros ir publisko tiesību subjekts, bet privāttiesību jomā pašvaldībām ir juridiskās personas tiesības. Līdz ar to pašvaldība, lemjot par kapitālsabiedrības, kuras dalībnieks tā ir, rīcību tirgū, atbild kā juridiska persona. Tādējādi pašvaldības rīcība, piemērojot Noteikumus, kas ietekmē ūdens skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniegšanu, ir vērtējama kā dalībnieka norādījumi kapitālsabiedrībai privāttiesību sfērā.

Līdzīgi Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 14.03.2006. lēmumā lietā Nr.SKA-196 secināja, ka neskatoties uz to, ka saskaņā ar likuma *Par pašvaldībām* 15.panta 9.punktu pašvaldības autonomā funkcija ir sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļu jautājumu risināšanā, īres un nomas attiecības ir civiltiesisko saistību veids (šīs lietas kontekstā – skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu sniegšana – civiltiesisko saistību veids). Senāta Administratīvo lietu departaments spriedumā secina, ka likuma *Par pašvaldībām* 15.pantā starp pašvaldības funkcijām nav ietvertas pašvaldības kā izīrētāja darbības saistībā ar izīrētajiem dzīvokļiem.

Pēc analogijas konkrētās lietas ietvaros secināms, ka, neskatoties uz to, ka saskaņā ar likuma *Par pašvaldībām* 15.panta 1.punktu pašvaldības autonomā funkcija ir organizēt iedzīvotājiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, kārtība, kādā tirgus dalībnieks sniedz skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma, izriet no speciālajām šo pakalpojuma sniegšanu reglamentējošām tiesību normām, kas nav saistīta ar ūdensapgādes pieejamības organizēšanu iedzīvotājiem kā sociālo funkciju. Skaitītāju uzstādīšanas pakalpojums ir privāttiesiska rakstura, neatkarīgi no tā vai to veic pašvaldība un tās pilnvarota persona (PSIA „Ūdeka”), vai tirgus dalībnieks, kurā daļas nepieder pašvaldībai.

Satversmes tiesa arī ir secinājusi, ka attiecībā uz katru nodarbošanos izvirzāmās kvalifikācijas prasības ietver minimālo izglītības līmeni, teorētisko zināšanu, prasmes un atbildības pakāpi, kas nepieciešama šā darba pamatuzdevumu sekmīgai izpildei, un izglītība ir tikai viens no kritērijiem, lai persona pierādītu savu piemērotību attiecīgā amata pildīšanai (*sk. Satversmes tiesas 2002.gada 4. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-16-01 secinājumu daļas 2.2. un 4.2. punktu*). Konkrētajā gadījumā secināms, ka ar Noteikumiem noteiktais ierobežojums sniegt pakalpojumu ir saistīts nevis ar kvalifikācijas kritērijiem (kuri ir noteikti likumā un Ministru kabineta noteikumos), bet balstoties uz to, kam pieder kapitālsabiedrība, kura šo pakalpojumu sniedz.

Šīs sadaļas noslēgumā Konkurences padome vēlas uzsvērt, ka pašvaldībai, lemjot par darbību veikšanu privāto tiesību jomā, jāizvērtē tās esošā vai plānotā rīcība Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87. un 88.panta kontekstā, kur noteikti pamatnoteikumi publiskas personas darbībai privāto tiesību jomā:

„87.(1) *Publiska persona privāto tiesību jomā darbojas šādos gadījumos:*

- 1) *veicot darījumus, kas nepieciešami tās darbības nodrošināšanai;*
- 2) *sniedzot pakalpojumus;*
- 3) *veicot komercdarbību (88.pants).*

(2) *Ja publiska persona darbojas privāto tiesību jomā, uz to attiecas likumi, kas reglamentē privāttiesiskus darījumus vispār, ciktāl šo darbību neierobežo citi normatīvie akti.*

(3) Atvasinātas publiskas personas, izveidojot privāto tiesību juridiskās personas, arī tādas, kurām nav peļņas gūšanas rakstura, nevar izvairīties no šajā likumā noteiktās atbildības un izvirzīt tām citus mērķus, kas neizriet no attiecīgās publiskās personas funkcijām.”

Savukārt, likuma 88.pants nosaka publiskas personas komercdarbības robežas:

„(1) Publiska persona komercdarbību var veikt:

- 1) ja tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;*
- 2) nozarē, kurā pastāv dabiskais monopols, tādējādi nodrošinot sabiedrībai attiecīgā pakalpojuma pieejamību;*
- 3) stratēģiski svarīgā nozarē;*
- 4) jaunā nozarē;*
- 5) nozarē, kuras infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi;*
- 6) nozarē, kurā atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu.*

(2) Komercdarbības veikšanai publiska persona (publiskas personas) saskaņā ar likumu dibina kapitālsabiedrību.”

Secināms:

- 1)** No tiesībām organizēt ūdens apgādi neizriet ekskluzīvas tiesības pašvaldības kapitālsabiedrībai sniegt ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu.
- 2)** Likumi un Ministru kabineta noteikumi neparedz pašvaldībai tiesības regulēt patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniegšanas kārtību, izdodot saistošos noteikumus.
- 3)** Noteikumi attiecībā uz patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu ir lēmums, kas ir pieņemts pārkāpjot publisko tiesību sfērā noteikto pašvaldības kompetenci, iejaucoties privāttiesiskās attiecībās un deformējot konkurenci ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū.

4.3. Ūdens patēriņa skaitītāji

Izvērtējot nozares normatīvo regulējumu, Konkurences padome secina, ka tirgū ir pieejami ūdens patēriņa skaitītāji ar precizitātes klasi A, B, C un D. Saskaņā ar Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr.664 7.punktu, kurš nosaka, ka „*ūdens patēriņa skaitītājus, kuriem tipa apstiprinājums izsniegts līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, atļauts ievietot tirgū un ūdens patēriņa skaitītājus, kuriem veikta pirmreizējā verificēšana, atļauts nodot lietošanā līdz to tipa apstiprinājuma derīguma termiņa beigām, bet, ja tas nav noteikts, - līdz 2016.gada 30.oktobrim*”, visus šos ūdens patēriņa skaitītājus līdz 2016.gada 30.oktobrim ir atļauts lietot visā Latvijas teritorijā.

09.01.2007. Ministru kabineta noteikumi Nr.40 „*Noteikumi par valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu sarakstu*” paredz, ka ūdens patēriņa skaitītāji verificējami ne retāk kā reizi 4 gados.

Arī Noteikumu 4.3.apakšpunkts nosaka, ka „*Uzstādīt un norēķinu veikšanai izmantot var tikai tos ūdens skaitītājus, kuri sertificēti un pārbaudīti Latvijas Nacionālajā standartizācijas un metroloģijas centrā, un kuriem izsniegts pārbaudes sertifikāts*”.

Līdz ar to, secināms, ka šobrīd spēkā esošais normatīvais regulējums (tostarp Noteikumi) neierobežo kādu atsevišķu ūdens patēriņa skaitītāju izmantošanu, vien nosakot, ka skaitītāju verificēšana jāveic ne retāk kā reizi 4 gados, tādējādi pārbaudot skaitītāju faktisko rādījumu un darbības precizitāti.

4.4. No normatīvajiem aktiem izrietošās tirgus dalībnieku tiesības konkrētajos tirgos

Izvērtējot konkrētos tirgus reglamentējošos normatīvos aktus, secināms, ka PSIA „Ūdeka” ir tiesības sniegt ūdensapgādes pakalpojumu Ventspils pilsētā (atbilstoši Ventspils pilsētas pašvaldības deleģējumam). Atbilstoši deleģējumam, PSIA „Ūdeka” ir jānodrošina ūdens ieguve un ražošana, ūdens piegāde ūdensvada tīklā, tā realizācija, kā arī notekūdeņu savākšana, attīrīšana un novadīšana, tā ietvaros nodrošinot arī ūdensapgādes un kanalizācijas tīkla un infrastruktūras uzturēšanu, apkalpošanu, atjaunošanu un rekonstrukciju. Kā secināts 4.1.apakšpunktā, ūdensapgādes pakalpojuma sniegšanas ietvaros tā pieejamība jānodrošina pie ēkas (vai būves) vai īpašuma robežas, tādējādi pakalpojuma sniedzējam nav tiesību (kā ūdensapgādes pakalpojuma nodrošinātājam) noteikt katras atsevišķas ēkas, būves (tostarp daudzdzīvokļu mājas) iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas nodrošināšanas kārtību vai citus jautājumus, kas skar šo ēku (vai būvju) iekšējo apgādes kārtību, apgādes nosacījumus un tehniskos tās risinājumus, - tās ir katra konkrētā īpašuma īpašnieka (tostarp kopīpašnieku) tiesības.

Pašam pakalpojuma saņēmējam, t.i. uzstādāmo skaitītāju īpašniekam ir tiesības brīvi izvēlēties konkrēto pakalpojuma sniedzēju starp tirgus dalībniekiem, kas darbojas tirgū.

5. SIA „Divions” iebildumi

SIA „Divions” norāda, ka kopš 2011.gada 1.janvāra tikai PSIA „Ūdeka” Ventspils pilsētā drīkst veikt ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu (gan plombas noņemšanu, gan tās uzstādīšanu), tādējādi pārējiem tirgus dalībniekiem liegta iespēja sniegt pilnu ūdens patēriņa skaitītāja uzstādīšanas pakalpojuma kompleksu. Vienlaikus SIA „Divions” norāda, ka PSIA „Ūdeka”, sniedzot ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu, tā cenā neiekļauj plombēšanas izcenojumu (ko piemēro pārējiem tirgus dalībniekiem), tādā veidā pārējos tirgus dalībniekus padarot nekonkurētspējīgus ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā. SIA „Divions” arī norāda, ka PSIA „Ūdeka” jaunajā līgumā [sadarbības līgums par pakalpojumu sniegšanu] uzstādīja nepamatotas un netaisnīgas prasības strādāt tikai ar B klases skaitītājiem gan aukstajam, gan karstajam ūdenim, ar magnētisko noturību, īpaši izturīgu korpusu un ne vecāku par 2006.gada ražojumu, norādot, ka tiem jābūt aprīkoti ar iespēju attālinātai datu nolasīšanai. Tāpat SIA „Divions” norāda, ka PSIA „Ūdeka” veic arī virkni citu darbību, kas Iesniedzēja ieskatā ir nepamatotas un netaisnīgas, tādējādi ir pretrunā ar Konkurences likuma 13.pantu, ar mērķi izspiest no tirgus gan SIA „Divions”, gan arī citus savus konkurentus ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū.

Konkurences padome PSIA „Ūdeka” darbību izvērtējumu ir veikusi saskaņā ar Iesniegumā minēto un papildus Lietā iegūto informāciju, no kā secināts, ka SIA „Divions” iebildumi ir par iespējamu PSIA „Ūdeka” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas būtu kvalificējama kā Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas un 4.punkta aizlieguma iespējamais pārkāpums.

6. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas aizlieguma pārkāpums

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā noteikts, ka „jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā”.

6.1. Plombas noņemšana un uzlikšana ūdens patēriņa skaitītājiem

6.1.1. Iegūtie fakti un konstatētā situācija:

1) Ūdens patēriņa skaitītāja uzstādīšanas pakalpojums pārsvarā (ja ir jau uzstādīti skaitītāji) sastāv no vairākiem posmiem – plombas noņemšana, skaitītāja uzstādīšana (vai maiņa pēc pārbaudes, remonta u.tml.), plombas uzlikšana.

Līdz 2002.gadam tirgus dalībnieki (izņemot PSIA „Ūdeka”) veica ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu un nomaiņu, savukārt PSIA „Ūdeka” šos uzstādītos ūdens patēriņa skaitītājus plombēja bez maksas. Kopš 2002.gada tirgus dalībnieki (izņemot PSIA „Ūdeka”) ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu, nomaiņu un arī plombēšanu veica paši, izmantojot savas plombas. No 2006.gada līdz 2011.gada 1.janvārim tirgus dalībnieki (izņemot PSIA „Ūdeka”) uzstādīja, mainīja un plombēja skaitītājus ar PSIA „Ūdeka” plombām. PSIA „Ūdeka” šajā periodā ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu nesniedza.

Kopš 2011.gada 1.janvāra tikai PSIA „Ūdeka” veic ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu (noņemšanu un uzlikšanu), savukārt ūdens patēriņa skaitītāju nomaiņu un uzstādīšanu nodrošina visi konkrētā tirgus dalībnieki (arī PSIA „Ūdeka”).

2) PSIA „Ūdeka” 18.03.2011. vēstulē Konkurences padomei Nr.1-10/288 norāda, ka „(..) *Ņemot vērā to, ka tika konstatēti vairāki gadījumi, kad gan skaitītāju plombēšana, gan arī skaitītāju uzstādīšana ir veikta nekvalitatīvi, Pašvaldības SIA „Ūdeka” sākot ar 2011.gada 1.janvāri sāka izmantot savas likumīgās tiesības [Noteikumu 4.9.apakšpunkts] veikt ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu pēc to uzstādīšanas tikai saviem spēkiem. (..)*”.

PSIA „Ūdeka” 17.06.2011. vēstulē Nr.1-08/618 Konkurences padomei norāda, ka 2010.gada janvārī, veicot pārbaudi, nekvalitatīvi (nepareizi) uzstādītas plombas konstatētas 19 dzīvokļos, no kuriem 10 dzīvokļos plombas bija uzstādījusi SIA „Ādere V”, 5 dzīvokļos – SIA „Divions”, bet 4 dzīvokļos SIA „UK Projekti”.

3) PSIA „Ūdeka” 2010.gada decembrī vēstulēs tirgus dalībniekiem norādīja, ka sākot ar 2011.gada 1.janvāri „(..) *ūdens patēriņa skaitītāju noņemšanai pirms verificācijas (plombu noņemšanai) un noplombēšanai pēc verificācijas būs nepieciešams pieaicināt pašvaldības SIA „Ūdeka” pārstāvjus*”. PSIA „Ūdeka” 17.06.2011. vēstulē Nr.1-08/618 norādīja, ka, lai ūdens patēriņa uzskaitē būtu pēc iespējas godīgāka un tiktu kontrolēts skaitītāja rādījumu stāvoklis arī pirms skaitītāja noņemšanas, PSIA „Ūdeka” uzskatīja, ka tai ir tiesības arī veikt plombu noņemšanu no skaitītājiem pirms to noņemšanas. Šāda informācija tāpat ir ievietota arī interneta vietnē <http://www.udeka.lv> (kurā izvietota PSIA „Ūdeka” informācija), kā arī tiek sūtīta klientiem atgādinājuma vēstulēs par ūdens patēriņa skaitītāju verificēšanas nepieciešamību. Arī faktiski tirgū ūdens patēriņa skaitītāju plombas noņem tikai PSIA „Ūdeka”.

6.1.2. Konkurences padomes secinājumi

Konkurences padome 4.2.2.apakšpunktā secināja, ka Noteikumi attiecībā uz patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu ir lēmums, kas ir pieņemts pārkāpjot publisko tiesību sfērā noteikto pašvaldības kompetenci, iejaucoties privāttiesiskās attiecībās un deformējot konkurenci ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū. Ņemot vērā, ka Noteikumi ir ilgstoši bijuši spēkā, Konkurences padome izvērtēja PSIA „Ūdeka” rīcības brīvības ietvaru, piemērojot Noteikumus.

Lai gan Noteikumi tika pieņemti 1999.gada 21.jūnijā faktiski PSIA „Ūdeka” ar Noteikumu 4.9.punktu tai juridiski piešķirtās tiesības neizmantoja līdz pat 2011.gadam.

Kā redzams lietas materiālos, faktiski no 2002.gada līdz 2011.gada janvārim plombēšanu veikuši visi tirgus dalībnieki, PSIA „Ūdeka” deleģējot tiesības plombēt ūdens patēriņa skaitītājus citiem tirgus dalībniekiem. Noteikumu 4.9.apakšpunkts, saskaņā ar ko plombēšanu veic PSIA „Ūdeka”, nekad nav ticis grozīts. Tātad, ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1.punkta noteikumus, faktiskā situācija ilgstošā laika periodā ir demonstrējusi, ka tirgus ir spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā (t.i. veicot ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu, tajā skaitā veicot plombu noņemšanu / uzlikšanu).

Izvērtējot iemeslus PSIA „Ūdeka” rīcībai un konkurences ierobežošanai privāttiesību sfērā, Konkurences padome konstatēja, ka kā iemeslu līdz 2011.gadam pastāvošās sistēmas maiņai PSIA „Ūdeka” norāda citu tirgus dalībnieku nekvalitatīvi sniegto pakalpojumu gadījumus. Konkurences padome norāda, ka 2010.gadā visi trīs tirgus dalībnieki, kas veica ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu (arī pēc maiņas) (SIA „Divions”, SIA „Ādere V”, SIA „UK Projekti”), kopumā uzstādīja ūdens patēriņa skaitītājus 6 631 dzīvoklī⁴, un PSIA „Ūdeka” konstatētie 19 dzīvokļi, kuros tirgus dalībnieki plombēšanu nav veikuši tehniski pareizi, veido tikai gandrīz 0,3% no kopējā apkalpoto dzīvokļu skaita.

Tādējādi Konkurences padomes ieskatā PSIA „Ūdeka” norādītais izmaiņu (sākot ar 2011.gada 1.janvāri vienpersoniski pārņemot tiesības veikt konkrēto plombēšanas darbību) nepieciešamības skaidrojums (norādot, ka tas tika darīts, ņemot vērā tirgus dalībnieku nekvalitatīvi veikto plombu uzstādīšanu) nepamato vajadzību pilnībā monopolizēt vienu atsevišķu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma posmu un neatsver konkurences ierobežojumu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū.

Nolūku izmantot savu stāvokli tirgū, tādējādi ierobežojot arī konkurenci, apliecina fakts, ka Noteikumi paredz PSIA „Ūdeka” tiesības tikai attiecībā uz plombas uzlikšanu pēc ūdens skaitītāja uzstādīšanas (kam, kā konstatēts Lēmuma 4.2.2.punktā, nav tiesiska pamata), taču PSIA „Ūdeka” šīs tiesības ir vienpersoniski paplašinājusi, attiecinot arī uz plombas noņemšanu pirms skaitītāju noņemšanas (Lēmuma 6.1.1.punkta 3) apakšpunkts).

Ņemot vērā visu augstāk minēto, Konkurences padome secina, ka PSIA „Ūdeka” līdz 2011.gadam ļāva citiem tirgus dalībniekiem veikt ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu. Taču no 2011.gada 1.janvāra PSIA „Ūdeka” sāka izmantot savas no Noteikumiem izrietošās ekskluzīvās tiesības veikt plombēšanu pēc skaitītāja uzstādīšanas, vienlaikus šo ekskluzivitāti vienpersoniski paplašinot arī uz plombas noņemšanu (pirms skaitītāju noņemšanas). Lai arī daļēji (attiecībā uz plombas uzlikšanu) PSIA „Ūdeka” rīkojās saskaņā ar Noteikumos paredzētajām tiesībām (kam Konkurences padome sniedza savu vērtējumu Lēmuma 4.2.2. apakšpunktā), šāda rīcība ir vērtējama kā nepamatota un ir radījusi negatīvu ietekmi uz konkurenci: (1) pārējie tirgus dalībnieki (konkurenti) vairs nevar sniegt vai tiem ir kavēta iespēja sniegt pilnu pakalpojuma kompleksu (ietverot plombas noņemšanas un plombas uzlikšanas darbības), (2) kopējā pakalpojuma summa gala patērētājam var tikt mākslīgi sadārdzināta (ņemot vērā pakalpojuma mākslīgu ”sadališanu”), kā to pierāda, piemēram, SIA „Divions” klientu samaksātās summas par komplekso sniegto pakalpojumu - viena skaitītāja uzstādīšanas pēc verifikācijas izmaksas patērētājam pieaugums no 10,00 LVL 2010.gada decembrī (kad SIA „Divions” pats veica arī plombu noņemšanu un uzlikšanu) līdz 12,08 LVL

⁴ Atbilstoši PSIA „Ūdeka” sniegtajai informācijai Konkurences padomei par kopējiem skaitītāju uzstādīšanas rādītājiem 17.06.2011. vēstulē Nr.1-08/618;

2011.gada janvārī (kad plombu noņemšanu un uzlikšanu SIA „Divions” klientiem veica PSIA „Ūdeka”), (3) kopējais pakalpojuma sniegšanas laiks ir mākslīgi pagarināts, jo vienu pakalpojumu sniedz vairāki (divi) pakalpojuma sniedzēji. Šo apstākļu rezultātā tiek ietekmēti konkurences apstākļi tirgū, jo PSIA „Ūdeka” konkurentiem tiek radīti nelabvēlīgāki nosacījumi salīdzinot ar PSIA „Ūdeka”, kura pati var nodrošināt pilnu pakalpojuma kompleksa kopumu, un PSIA „Ūdeka” konkurenti faktiski var tikt izspiesti no konkrētā tirgus.

6.2. Plombēšanas pakalpojuma pieteikšana

6.2.1. Iegūtie fakti un konstatētā situācija:

1) PSIA „Ūdeka” 21.06.2011. SIA „Divions” adresētajā vēstulē Nr.1-08/630 norāda, ka uz vēstules sagatavošanas brīdi (21.06.2011.) SIA „Divions” ir uzņēmis abonenta vietā saskaņot laiku plombu noņemšanai. PSIA „Ūdeka” norāda, ka „*Sakarā ar to, ka par ūdens patēriņa skaitītāju verificāciju atbild Abonents (nevis SIA „Divions”) un 2010.gada 15.decembra vēstulē tas tika minēts, sākot ar 2011.gada 1.jūliju saskaņošana par plombu noņemšanu un plombu uzlikšanu tiks veikta tikai ar Abonentu*”.

PSIA „Ūdeka” 15.12.2010. vēstulē SIA „Divions” Nr.1-08/1191 sniedza skaidrojumu par ūdens patēriņa mezglu plombēšanu, kur cita starpā arī norādīja, ka plombas noņemšanas (pirms skaitītāja noņemšanas) un plombas uzlikšanas (pēc skaitītāja uzstādīšanas) pakalpojumu piesaka abonents. Identiska saturs vēstules tika nosūtītas arī pārējiem tirgus dalībniekiem (SIA „UK Projekti” un SIA „Ādere V”).

2) Vienlaikus PSIA „Ūdeka” nosūta atgādinājumus par ūdens patēriņa mērītāju verificēšanu tiem abonentiem, kuru īpašumos uzstādītajiem skaitītājiem tuvākajā laikā jāveic atkārtota skaitītāju precizitātes pārbaude⁵. Arī šajā atgādinājumā ir norādīts, ka tieši abonents pirms ūdens patēriņa skaitītāja verificēšanas uzaicina PSIA „Ūdeka” pārstāvi uzstādīto plombu pārbaudei un noņemšanai, tāpat tieši abonents pēc ūdens patēriņa skaitītāja uzstādīšanas uzaicina PSIA „Ūdeka” pārstāvi uzstādītā skaitītāja un filtra noplombēšanai. Identiska informācija ir izvietota arī interneta vietnē <http://www.udeka.lv> (kurā ir izvietota PSIA „Ūdeka” informācija), gan sadaļā „Jaunumi”, gan arī sadaļā par „Pakalpojumi”, kurā norādīta konkrētā pakalpojuma nodrošināšanas un sniegšanas kārtība.

3) SIA „Divions” norāda, ka, tās potenciālajiem klientiem zvanot uz PSIA „Ūdeka”, lai pieteiktu plombas noņemšanu pirms skaitītāja nomaiņas, PSIA „Ūdeka” darbinieki veic visus iespējamus pasākumus, lai pierunātu klientu atteikties no SIA „Divions” pakalpojumiem, tādējādi pārvilīnot SIA „Divions” klientus.

4) Saskaņā ar Noteikumu 4.2.apakšpunktu „(..) *Ūdens skaitītāja uzstādīšanu saskaņo juridiskā vai fiziskā persona, kas veic ūdens skaitītāja uzstādīšanu (..)*”, tāpat Noteikumu 4.9.apakšpunkts nosaka, ka „(..) *„Ūdekas” pārstāvi ūdens skaitītāja un filtra noplombēšanai uzaicina juridiskā vai fiziskā persona, kas veic ūdens skaitītāja uzstādīšanu*”.

6.2.2. Konkurences padomes secinājumi

⁵ Konkurences padomes rīcībā ir PSIA „Ūdeka” 17.12.2010. vēstule „Atgādinājums par ūdens patēriņa mērītāju verificēšanu”;

Izvērtējot augstāk minēto, Konkurences padome secina, ka PSIA „Ūdeka” rīcība, nosakot, ka plombas noņemšanas un uzlikšanas pakalpojumu var pieteikt tikai abonents personiski, ir vērtējama kā vienpersoniska un patvaļīga, kas nav paredzēta Noteikumos. PSIA „Ūdeka” nav nekāda likumiska pamata prasīt šīs kārtības ievērošanu, kā arī likumiska pamata sankciju noteikšanai neizpildes gadījumā. PSIA „Ūdeka” arguments, ka tikai abonents drīkst pieteikt plombas noņemšanu un uzlikšanu, jo tieši abonents ir atbildīgs par ūdens patēriņa skaitītāju verificēšanu, Konkurences padomes ieskatā nav pamatots - nav saskatāms objektīvs pamatojums, kā tas varētu uzlabot vai pozitīvi mainīt līdz tam pastāvošo plombas noņemšanas un uzlikšanas darbības pieteikšanas kārtību (arī faktisko praksi), gluži pretēji - tādā veidā tiek apgrūtināta (nepamatoti sarežģīta) ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu sniedzēju darbība, radīti papildu šķēršļi citu tirgus dalībnieku darbībai konkrētajā tirgū, tādējādi ietekmējot konkurences apstākļus tirgū. Turklāt, jāņem vērā, ka, saskaņā ar Lēmuma 4.1.punktā konstatēto, PSIA „Ūdeka” (kā konkrētā pakalpojuma sniedzēja) atbildība, tiesības un pienākumi beidzas līdz ar ievadu ēkā, un ēkas (vai būves) iekšējās ūdenssaimniecības sistēma ir pašu īpašnieku atbildības robežās, respektīvi, konkrētajā gadījumā tikai paši īpašnieki ir tiesīgi noteikt kārtību, kādā ūdensapgādes pakalpojums tiek pievadīts katram konkrētajam dzīvoklim un telpai ēkas iekšienē. Pašvaldības normatīvās reglamentācijas robežšķirtne ir uz mājas ievada uzstādītais ūdens skaitītājs un tā plombēšana. Savukārt, personai – iekšējā ūdens skaitītāja īpašniekam, ir tiesības pakalpojumu pirkt / pasūtīt pašai vai pilnvarojot citu personu - 6.2.1. punkta 1) apakšpunktā aprakstītajā situācijā abonenta pilnvarotā persona bija SIA „Divions”.

Tādējādi, konkrētajā gadījumā pilnīgi nepamatotas prasības tiek izvirzītas divkārti - pirmkārt, uzspiežot patvaļīgi noteiktu un „monopolizētu” pakalpojumu (plombas noņemšana pirms verificācijas), otrkārt, sarežģījot šī nepamatotā pakalpojuma saņemšanu – tikai pamatojoties uz attiecīgu abonenta (nevis tā pilnvarotu personu) pieprasījumu.

6.3. PSIA „Ūdeka” neierašanās noņemt/uzlikt plombas

SIA „Ādere V” 18.03.2011. vēstulē Konkurences padomei cita starpā norāda, ka PSIA „Ūdeka” apzināti traucē tās saimniecisko darbību, neierodoties iepriekš pieteiktajos objektos, lai noņemtu plombas no ūdens patēriņa skaitītājiem, kurus paredzēts noņemt to tālākai verificēšanai. Kā piemēru šādam apgalvojumam SIA „Ādere V” norāda, ka 05.01.2011. SIA „Ādere V” pieteica noņemt plombas adresē Saules iela 58-3 2011.gada 6.janvārī plkst.11:30. PSIA „Ūdeka” norādītajā laikā Saules ielā 58-3 neieradās, par ko SIA „Ādere V” pārstāvis sastādīja aktu, kurā parakstījās arī pakalpojuma potenciālais saņēmējs (abonents). SIA „Ādere V” šādu PSIA „Ūdeka” rīcību uzskata par tīšu un ļaunprātīgu darbību, ar mērķi kavēt SIA „Ādere V” saimniecisko darbību.

6.3.1. Iegūtie fakti un konstatētā situācija:

Konkurences padome 19.10.2011. nosūtīja vēstules SIA „Divions”, SIA „Ādere V” un SIA „UK Projekti”, lūdzot norādīt visus gadījumus, kad PSIA „Ūdeka” iepriekš sarunātajā laikā neierodas noņemt vai uzlikt plombas ūdens patēriņa skaitītājiem, iesniedzot Konkurences padomei to apliecinošus pierādījumus.

SIA „Ādere V” un SIA „UK Projekti” atbildi uz konkrēto jautājumu nesniedza, SIA „Divions”, savukārt, 31.10.2011 vēstulē norādīja, ka: „*Laika periodā no 2011.gada 1.janvāra līdz šim brīdim [31.10.2011.] ir bijuši gadījumi, kad jāpārceļ pakalpojuma sniegšanas laiks, jo PSIA „Ūdeka” pārstāvis nav ieradies SIA „Divions” pieteiktajā laikā. Tādi gadījumi bija gada sākumā, kurus centāties atrisināt tā, lai neciestu mūsu*

klienti.”, tomēr kapitālsabiedrība Konkurences padomei neiesniedza pierādījumus, kas apstiprinātu SIA „Divions” norādīto informāciju, par šāda veida gadījumu esamību.

6.3.2. Konkurences padomes secinājumi

Konkurences padome secina, ka no tās rīcībā esošās informācijas nav pietiekoša pamata secināt par PSIA „Ūdeka” metodisku, regulāru darbību - neierasties noņemt plombas un veikt ūdens patēriņa skaitītāju noplombēšanu citiem tirgus dalībniekiem. Taču tirgus apstākļos, kuros, ņemot vērā plombēšanas darbību „monopolizēšanu”, PSIA „Ūdeka” jau tāpat ir būtiskas priekšrocības konkurējot ar citiem tirgus dalībniekiem, arī katrs blakus apstāklis var radīt būtisku ietekmi uz patērētāja lēmumu, izvēloties ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniedzēju. Nepieciešamība pieaicināt PSIA „Ūdeka” skaitītāju plombēšanai kavē tirgus dalībniekus ātri sniegt pakalpojumu, jo vienmēr jāreķinās ar PSIA „Ūdeka” noslodzi un iespējām veikt plombēšanu vēlamajā laikā.

6.4. Plombēšanas pakalpojuma pieejamība

Iesniedzējs norāda, ka PSIA „Ūdeka” ierobežo tā darbību, nepieņemot pasūtījumus plombēšanas nodrošināšanai darba dienās no plkst.12.00 līdz 13.00 un piektdienās pēc plkst.15.00.

SIA „Ādere V” norāda, ka 04.01.2011. sapulcē Ventspils pilsētas domē, kā arī 05.01.2011., 11.01.2011. un 17.01.2011. sapulcēs (notika PSIA „Ūdeka” telpās), PSIA „Ūdeka” pateica, ka tās pārstāvis, kas plombēs uzstādītos ūdens patēriņa skaitītājus, strādās tikai darba dienās, darba laikā no 8.00 - 12.00 un no 13.00 - 17.00, savukārt ārpus darba laika plombēšana netiks nodrošināta. Tomēr SIA „Ādere V” norāda, ka saviem klientiem⁶ PSIA „Ūdeka” piedāvā skaitītāja nomainīšanu arī vakaros, piemēram, ceturtdienās līdz plkst.20.00 un pat sestdienās.

Papildus SIA „Divions” 15.11.2011. vēstulē norāda, ka atsevišķās dienās PSIA „Ūdeka” pasūtījumus vispār nepieņem (27.10.2011. un 16.11.2011.), kas SIA „Divions” nostāda vēl sliktākā situācijā, iesniedzot to apliecinošas PSIA „Ūdeka” elektroniskās vēstules (sūtītājs – abon.udeka@ventspils.gov.lv; saņēmējs – divions@inbox.lv), kurās PSIA „Ūdeka” norāda, ka tehnisku iemeslu dēļ šajos datumos nevarēs saskaņot un izpildīt SIA „Divions” pieteikumus.

6.4.1. Iegūtie fakti un konstatētā situācija:

1) Konkurences padome 19.10.2011. nosūtīja vēstules SIA „Divions”, SIA „Ādere V” un SIA „UK Projekti”, lūdzot norādīt visus šādus gadījumus, kad PSIA „Ūdeka” ir pati saviem klientiem sniegusi pakalpojumu ārpus darba dienām un tās darba laika, iesniedzot par to apliecinošus pierādījumus.

SIA „Ādere V” un SIA „UK Projekti” atbildi uz konkrēto jautājumu nesniedza, savukārt SIA „Divions” 31.10.2011. vēstulē norāda, ka: „Mums ir zināms, ka PSIA „Ūdeka” oficiāli pieņem pasūtījumus no klientiem ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai un nomainīšanai katru dienu, bet ceturtdienās līdz 19-tiem, kā arī pusdienas pārtraukuma laikā. No SIA „Divions” PSIA „Ūdeka” abonentu daļa pasūtījumus plombu noņemšanai un plombēšanai pieņem darba dienās līdz 16-tiem, piektdienās līdz 15-tiem, pusdienas laikā no 12-tiem līdz 13-tiem pasūtījumus nepieņem. Tā kā klienti labprāt izmanto pusdienas laiku skaitītāju nomainīšanai, PSIA „Ūdeka” atteikums ierobežo

⁶ Ar jēdzienu „savi klienti” ir domāti klienti, kuriem PSIA „Ūdeka” sniedz pilnu komplekso pakalpojumu, nodrošinot gan plombas noņemšanu (pirms maiņas) un uzlikšanu (pēc maiņas), gan arī skaitītāju nomainīšanu (pēc skaitītāju pārbaudes);

mūsu pakalpojumu sniegšanu klientiem, viņu izvēlētajā laikā – pusdienu pārtraukumā un darba dienu beigās”, tomēr neiesniedza pierādījumus, kas apstiprinātu gadījumus, kuros PSIA „Ūdeka” saviem klientiem šos pakalpojumus būtu veikusi pusdienas laikā vai ārpus tās darba laika.

2) PSIA „Ūdeka” tika lūgts iesniegt visu plombēšanas pakalpojumu pieteikumu sarakstu no 2011.gada 1.janvāra līdz informācijas sagatavošanas brīdim. Izvērtējot PSIA „Ūdeka” iesniegto (30.11.2011. vēstule Nr.1-08/1142) plombēšanas pakalpojuma pieteikumu sarakstu (norīkojumu saraksts) periodā no 03.01.2011. līdz 29.11.2011., Konkurences padome konstatē, ka:

1. PSIA „Ūdeka” ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu (arī plombu noņemšanu) piektdienās pēc plkst.16.00 ir veikusi 8 adresēs līdz 03.06.2011., tai skaitā 2 adresēs SIA „Divions” klientiem. Pēc šī datuma pakalpojumu ārpus darba laika PSIA „Ūdeka” nav sniegusi arī saviem klientiem;

2. Tāpat no iesniegtās informācijas redzams, ka PSIA „Ūdeka” skaitītāju plombēšanas pakalpojumus atsevišķos gadījumos ir sniegusi arī pusdienas laikā (no plkst.12.00 līdz plkst.13.00) (35 adresēs), tomēr pusdienas laikā pakalpojums ir ticis nodrošināts arī citiem tirgus dalībniekiem (tostarp SIA „Divions”) (19 adresēs jeb 54% gadījumu);

3. PSIA „Ūdeka” sniedz ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanas pakalpojumu arī darba dienu vakaros (t.i., pēc plkst.17.00). Pakalpojumu PSIA „Ūdeka” saviem klientiem šajā periodā vakaros ir sniegusi 237 adresēs. Tomēr redzams, ka periodā no 01.01.2011. līdz 29.11.2011. ir atsevišķi gadījumi, kuros pakalpojums vakaros ir sniegts arī citiem tirgus dalībniekiem (kopā periodā pakalpojums citiem tirgus dalībniekiem sniegts 5 adresēs jeb 2% gadījumu);

4. Kā redzams no PSIA „Ūdeka” iesniegtā rīkojumu saraksta, tad SIA „Divions” norādītajos datumos, kuros pakalpojums SIA „Divions” nav bijis pieejams, PSIA „Ūdeka” ūdens patēriņa skaitītāju nomaiņas pakalpojumu ir sniegusi. 27.10.2011. skaitītāju uzstādīšanu ir veikušas 2 brigādes, visas dienas garumā kopumā nomainīti pieteikti 34 skaitītāji 15 adresēs. Savukārt 16.11.2011. skaitītāju uzstādīšanu veikušas 3 brigādes, visas dienas garumā kopumā nomainīti pieteikti 42 skaitītāji 19 adresēs, tāpat 1 adresē pieteikta plombu noņemšana, bet 3 adresēs pieteikta plombu uzstādīšana. Izvērtējot rīkojumu sarakstā iekļautās piezīmes, Konkurences padome secina, ka pieteiktie pakalpojumi šajās dienās ir arī sniegti.

6.4.2. Konkurences padomes secinājumi

No lietas materiāliem ir konstatējams, ka pakalpojuma sniegšana konkrētos iesniedzēja minētajos laikos ir bijusi tehniski iespējama, jo PSIA „Ūdeka” pakalpojumu saviem klientiem ir sniegusi. PSIA „Ūdeka” nav paskaidrojusi ne SIA „Divions”, ne arī Konkurences padomei kādi ir konkrētie tehniskie iemesli, uz kuriem PSIA „Ūdeka” atsaucas, un kuri šajos datumos ir pamatoti ietekmējuši PSIA „Ūdeka” iespēju sniegt pakalpojumus SIA „Divions”, tajā pašā laikā neietekmējot iespēju sniegt pakalpojumus saviem klientiem. PSIA „Ūdeka” ar šādu savu rīcību ir nostādījusi sevi (kā ūdens patēriņa uzstādīšanas pakalpojuma tirgus dalībnieku) labvēlīgākā situācijā kā citus tirgus dalībniekus. PSIA „Ūdeka” savas priekšrocības tirgū, kas aprakstītas iepriekš šajā Lēmumā, nav tiesīga izmantot tā, lai tiktu diskriminēti citi tirgus dalībnieki, un jebkurā gadījumā, tās rīcībai ir jābūt objektīvi pamatotai. Pat ja pastāvētu kādi objektīvi iemesli pakalpojuma atteikumam, nepieciešamība pieaicināt PSIA „Ūdeka” skaitītāju noplombēšanai pati par sevi kavē ātru pakalpojuma sniegšanu, radot nevienlīdzīgus konkurences apstākļus PSIA „Ūdeka” un citiem tirgus dalībniekiem.

6.5. PSIA „Ūdeka” sniegtā pakalpojuma cena

SIA „Divions” Iesniegumā norāda, ka 2011.gada 5.janvārī PSIA „Ūdeka” sniedza plombēšanas pakalpojumu izcenojumu, kurā bija norādītas skaitītāju plombēšanas cenas. 2011.gada 21.februārī PSIA „Ūdeka” sniedza jaunus izcenojumus maksai par plombu noņemšanu pirms skaitītāju nomaiņas un plombēšanu pēc skaitītāju nomaiņas. Vienlaikus SIA „Divions” norāda, ka PSIA „Ūdeka” tarifā par skaitītāju nomaiņu plombēšanas izmaksas nav iekļāvusi.

6.5.1. Iegūtie fakti un konstatētā situācija:

1) Konkurences padome 19.10.2011. nosūtīja vēstuli PSIA „Ūdeka”, lūdzot norādīt pilna konkrētā pakalpojuma (plombas noņemšana, skaitītāja uzstādīšana (arī maiņa pēc verifikācijas) un plombas uzlikšana) izmaksas, norādot arī par kādu cenu konkrētais pakalpojums tiek sniegts klientiem.

PSIA „Ūdeka” 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086 iesniedza no 2011.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 4.februārim piemērotos tarifus skaitītāju plombēšanai (plombas noņemšanai un plombas uzlikšanai) (1.tabulā norādītie), kuri tika apstiprināti ar kapitālsabiedrības 11.05.2006. valdes lēmumu.

1.tabula

**Skaitītāju plombēšanas pakalpojuma tarifi
(piemēroti no 01.01.2011. līdz 04.02.2011.), LVL**

Nr.p.k.	Nosaukums	Summa bez PVN	PVN 22%	Kopā ar PVN
1.	vienam skaitītājam	4,11	0,90	5,01
2.	diviem skaitītājiem	6,42	1,41	7,83
3.	trīs skaitītājiem	6,92	1,52	8,44
4.	četriem skaitītājiem	7,42	1,63	9,05

Avots: PSIA „Ūdeka” 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086 sniegtā informācija.

Savukārt no 2011.gada 4.februāra, kad tika apstiprināti PSIA „Ūdeka” 2011.gada palīgdarbības tarifi, tai skaitā arī tarifi plombēšanas darbībām, plombēšanas darbībām tika piemēroti 2. un 3.tabulā norādītie tarifi, kuri vēl joprojām ir spēkā.

2.tabula

Skaitītāju plombēšanas pakalpojuma tarifi (piemēroti no 04.02.2011.), LVL

Nr.p.k.	Nosaukums	Summa bez PVN	PVN 22%	Kopā ar PVN
1.	vienam skaitītājam	4,16	0,92	5,08
2.	diviem skaitītājiem	5,13	1,13	6,26
3.	trīs skaitītājiem	6,07	1,34	7,41
4.	četriem skaitītājiem	7,09	1,56	8,65

Avots: PSIA „Ūdeka” 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086 sniegtā informācija.

3.tabula

Skaitītāju plombu noņemšanas pakalpojuma tarifi (piemēroti no 04.02.2011.), LVL

Nr.p.k.	Nosaukums	Summa bez PVN	PVN 22%	Kopā ar PVN
1.	vienam skaitītājam	3,83	0,84	4,67
2.	diviem skaitītājiem	4,47	0,98	5,45
3.	trīs skaitītājiem	5,08	1,12	6,20
4.	četriem skaitītājiem	5,77	1,27	7,04

Avots: PSIA „Ūdeka” 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086 sniegtā informācija.

2) Atbilstoši PSIA „Ūdeka” sniegtajai informācijai, plombēšanas tarifus var piemērot skaitītāju plombēšanai pēc ēku iekšējo ūdensvada tīklu remontdarbiem, vai skaitītāja uzstādīšanas pēc verificācijas, jaunu skaitītāju uzstādīšanas gadījumā, kā arī gadījumos, ja patērētājs tiek atslēgts no ūdens padeves, plombējot atslēguma vietu. Plombu noņemšanas cenas tiek piemērotas gadījumos, kad ir jāveic tikai plombu noņemšana, piemēram, pēc klienta iesnieguma iekšējo tīklu remontu vajadzībām, pakalpojuma pārtraukšanas gadījumā, kā arī, ja skaitītāju uzstādīšanas pēc verificācijas gadījumā plombu noņemšana un uzlikšana nenotiek vienlaicīgi, bet ar lielu laika intervālu (nepieciešami divi klienta apmeklējumi), savukārt, ja plombu noņemšana un uzlikšana notiek viena apmeklējuma laikā, tad tiek piemērots tikai skaitītāju plombēšanas tarifs.

3) PSIA „Ūdeka” sniegto informāciju gan par tarifu apjomu, gan to piemērošanas kārtību apliecina gan PSIA „Ūdeka” iesniegtie maksājuma dokumenti (klientiem izsniegtās kvīti), gan arī SIA „Divions” norādītā informācija un iesniegtie maksājuma dokumenti (izsniegtās kvīti), tādējādi secināms, ka tieši šādas cenas tiek piemērotas SIA „Divions” klientiem.

4) Secināms, ka SIA „Divions” klientiem (kā arī visiem citiem klientiem, kuriem skaitītāju uzstādīšanu neveic PSIA „Ūdeka”, bet kāds cits tirgus dalībnieks) kopējo pakalpojuma cenu veido divas atsevišķas pozīcijas – cena par plombēšanas pakalpojumu

(ko piestāda PSIA „Ūdeka” atbilstoši 2. un 3.tabulā norādītajām cenām) un cena par skaitītāja uzstādīšanu pēc verifikācijas (ko piestāda konkrētais skaitītāja uzstādītājs atbilstoši tā izcenojumam). Savukārt, klientiem, kuriem skaitītāju uzstādīšanu veic PSIA „Ūdeka” (vienoti ar plombēšanas pakalpojumu), kopējo pakalpojuma cenu veido tikai PSIA „Ūdeka” noteiktais skaitītāju DN15 nomaiņas tarifs (norādīts 4.tabulā), t.i., klients maksā tikai par skaitītāju mainīšanas pakalpojumu, bet tam nav atsevišķi jāmaksā par plombēšanas pakalpojumu, jo skaitītāju mainīšanas pakalpojumā jau ir iekļautas izmaksas, kas saistītas ar plombēšanas pakalpojumu.

4.tabula

Skaitītāju DN15 nomaiņas pakalpojuma tarifi (piemēroti no 01.01.2011.), LVL

Nr.p.k.	Nosaukums	Summa bez PVN	PVN 22%	Kopā ar PVN
1.	vienam skaitītājam	10,05	2,21	12,26
2.	diviem skaitītājiem	16,56	3,64	20,20
3.	trīs skaitītājiem	23,07	5,08	28,15
4.	četriem skaitītājiem	29,58	6,51	36,09

Avots: PSIA „Ūdeka” 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086 sniegtā informācija.

5) PSIA „Ūdeka” konkrēto pakalpojumu tarifu aprēķina kalkulācijas Konkurences padomei iesniedza 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086.

5.tabula

PSIA „Ūdeka” pakalpojumu izmaksu kalkulācijas, LVL

Izmaksu postenis	Aprēķins 1 skaitītājam	Aprēķins 2 skaitītājiem	Aprēķins 3 skaitītājiem	Aprēķins 4 skaitītājiem
<i>Skaitītāju plombēšanas pakalpojums</i>				
Plombas cena un palīgmateriāli	0,30	0,60	0,90	1,20
Transporta izdevumi	2,37	2,73	3,07	3,45
Darbinieku atlīdzība	1,11	1,34	1,55	1,79
Izmaksas kopā	3,78	4,67	5,52	6,44
Pieskaitījumi	0,38	0,47	0,55	0,64
Tarifs	4,16	5,13	6,07	7,09
PVN	0,92	1,13	1,34	1,56
Pakalpojuma cena ar PVN	5,08	6,26	7,41	8,65
<i>Skaitītāja plombu noņemšanas pakalpojums</i>				
Transporta izdevumi	2,37	1,73	3,07	3,45
Darbinieku atlīdzība	1,11	1,34	1,55	1,79
Izmaksas kopā	3,48	4,07	4,62	5,24
Pieskaitījumi	0,35	0,41	0,46	0,52
Tarifs	3,83	4,47	5,08	5,77
PVN	0,84	0,98	1,12	1,27
Pakalpojuma cena ar PVN	4,67	5,45	6,20	7,04
<i>Skaitītāja DN15 nomaiņas pakalpojums</i>				
Transporta izdevumi	3,62	5,04	6,46	7,88
Darbinieku atlīdzība	1,77	2,66	3,55	4,44
Plombas cena un palīgmateriāli	0,30	0,60	0,90	1,20
Verifikācijas izdevumi	3,05	6,10	9,15	12,20
Izmaksas kopā	8,74	14,40	20,06	25,72
Pieskaitījumi	1,31	2,16	3,01	3,86
Tarifs	10,05	16,56	23,07	29,58
PVN	2,21	3,64	5,08	6,51
Pakalpojuma cena ar PVN	12,26	20,20	28,15	36,09

Avots: izveidota pēc PSIA „Ūdeka” 07.11.2011. vēstulē Nr.1-08/1086 sniegtās informācijas.

6.5.2. Konkurences padomes secinājumi

Izvērtējot PSIA „Ūdeka” iesniegtās pakalpojumu izmaksu kalkulācijas, Konkurences padome secina, ka skaitītāju nomaiņas pakalpojuma cenā ir iekļautas arī plombēšanas pakalpojuma attiecināmās izmaksas. Tās neveido vienu kopēju atsevišķu pozīciju (plombēšanas pakalpojums), kā tas ir pārējiem tirgus dalībniekiem, bet ir atsevišķi izdalīta pa izmaksu pozīcijām, t.i., plombas cena un materiāli, laiks darbu veikšanai, laiks ceļā u.tml. Ņemot vērā minēto, secināms, ka SIA „Divions” izteiktie pieņēmumi, ka PSIA „Ūdeka” kopējā skaitītāju nomaiņas pakalpojumā plombēšanas darbības neieskaita, nav pamatoti, t.i., plombēšanas pakalpojuma izmaksas PSIA „Ūdeka” ūdens patēriņa skaitītāja nomaiņas tarifā ir iekļautas.

Neatkarīgi no tā, ka PSIA „Ūdeka” iekļauj plombēšanas pakalpojuma izmaksas PSIA „Ūdeka” ūdens patēriņa skaitītāja nomaiņas tarifā, no iepriekšminētās informācijas konstatējams, ka prasība citiem tirgus dalībniekiem pie ūdens skaitītāju nomaiņas pieaicināt PSIA „Ūdeka” plombu noņemšanai vai uzlikšanai, palielina patērētāju izmaksas par visu pakalpojumu komplektu, jo patērētājiem jāapmaksā PSIA „Ūdeka” plombu noņemšanas vai uzlikšanas pakalpojums, ko faktiski varētu veikt tas pats tirgus dalībnieks, kas uzstāda skaitītājus, tādējādi samazinot pakalpojuma izmaksas. Līdz ar to secināms, ka PSIA „Ūdeka” darbības, izvirzot skaitītāju plombēšanas noteikumus, kavē konkurenci ūdens skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū Ventspils pilsētā, jo ierobežo iespēju samazināt pakalpojuma cenu.

6.6. Konkurences padomes secinājumi

Lēmuma 4.2.2.punktā Konkurences padome secināja, ka Noteikumi attiecībā uz patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu kopumā ir lēmums, kas ir pieņemts pārkāpjot publisko tiesību sfērā noteikto pašvaldības kompetenci, iejaucoties privāttiesiskās attiecībās un deformējot konkurenci ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū.

Konkurences padome konstatē, ka līdz 01.01.2011. PSIA „Ūdeka” faktiski bija deleģējusi tiesības plombēt ūdens patēriņa skaitītājus citiem tirgus dalībniekiem, kas veic ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu, turklāt ilgstošā laika periodā – no 2002.gada līdz 2011.gada janvārim (Lēmuma 6.1.1.punkts). Kaut arī Noteikumi izdoti pārkāpjot pašvaldības publisko kompetenci, minētais fakts apliecina, ka Noteikumi varēja tikt piemēroti priekš konkurences konkrētajā tirgū mazāk ierobežojošā veidā.

PSIA „Ūdeka” no 01.01.2011. izmantojot ar Noteikumiem sev deleģētās tiesības, būtiski ierobežoja konkurenci, radot sev labvēlīgākus apstākļus ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū Ventspils pilsētā, t.i. (1) noteica, ka plombu noņemšanu (pirms skaitītāju noņemšanas) veiks tikai PSIA „Ūdeka”, (2) apgrūtināja citu tirgus dalībnieku darbību tirgū (noteica, ka par plombu noņemšanu un uzlikšanu PSIA „Ūdeka” jāziņo klientam, atsevišķos gadījumos nevarēja ierasties pakalpojuma sniegšanas vietā plombu noņemšanai, nevarēja plombas noņemt skaitītāju uzstādītājam vēlamajā laikā), (3) radīja citiem tirgus dalībniekiem pakalpojuma kopējo izmaksu pieaugumu un patērētājiem, kas tomēr izvēlējās citu skaitītāja uzstādīšanas pakalpojuma sniedzēju (nevis PSIA „Ūdeka”), pakalpojuma kopējās cenas pieaugumu.

Konkurences padomes ieskatā PSIA „Ūdeka” norādītais izmaiņu (sākot ar 01.01.2011. vienpersoniski pārņemot tiesības veikt konkrēto plombēšanas darbību) nepieciešamības skaidrojums (norādot, ka tas tika darīts, ņemot vērā tirgus dalībnieku nekvalitatīvi veikto plombu uzstādīšanu) nepamato vajadzību pilnībā monopolizēt vienu atsevišķu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma posmu un neatsver konkurences ierobežojumu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū, jo saskaņā ar Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr.664 5.punktu: *“Personas, kas uzstāda ūdens patēriņa skaitītājus atbilstoši prasībām, kas noteiktas šajos noteikumos*

un normatīvajā aktā par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem, nodrošina precīzus paredzētā vai paredzamā patēriņa mērījumus un uzņemas atbildību par ūdens patēriņa skaitītāju pareizu uzstādīšanu.” Izpildāmā darba kvalitātes kontrole un nodrošināšana nav attaisnojums un pamatojums kāda konkrēta pakalpojuma pilnīgai koncentrācijai viena atsevišķa tirgus dalībnieka rokās.

Kaut arī Noteikumi tika pieņemti pārkāpjot publisko kompetenci, konkurences ierobežojumus un kavēšanu tirgū radīja tieši PSIA „Ūdeka” faktiskā rīcība. Iepriekš konstatētās darbības ir PSIA „Ūdeka” neatkarīga rīcība, kas nav pamatota ar deleģējumu pašvaldības izdotajos Noteikumos, tādēļ PSIA „Ūdeka” ir pienākums saskaņā ar Konkurences likumu, ievērojot PSIA „Ūdeka” kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma īpašo atbildību, ar savām darbībām nekavēt konkurenci tirgū.

PSIA „Ūdeka” faktiskā darbība, ierobežojot ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgus dalībnieku saimniecisko darbību, radīja tiem tādas darbības apstākļus, kas nostāda PSIA „Ūdeka” labvēlīgākā situācijā un būtiski negatīvi ietekmē konkurences apstākļus tirgū. Piemēram, SIA „UK Projekti” un SIA „Ādere V” savu darbību Ventspils pilsētas tirgū ir pilnībā pārtraukušas. Ilgtermiņā, turpinoties šādai situācijai, PSIA „Ūdeka” varētu kļūt par vienīgo ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma piedāvātāju konkrētajā tirgū, jo arī jauniem tirgus dalībniekiem zudīs interese uzsākt darbību konkrētajā tirgū.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome secina, ka PSIA „Ūdeka” darbības periodā no 01.01.2011. atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā noteiktā aizlieguma pārkāpuma sastāva pazīmēm.

7. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta aizlieguma pārkāpums

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā netaisnīgu pirkšanas un pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana.

SIA „Divions” Iesniegumā norāda, ka PSIA „Ūdeka” jaunajā līgumā [sadarbības līgums par pakalpojumu sniegšanu] uzstādīja nepamatotas un netaisnīgas prasības strādāt tikai ar B klases skaitītājiem gan aukstajam, gan karstajam ūdenim, ar magnētisko noturību, īpaši izturīgu korpusu un ne vecāku par 2006.gada ražojumu, norādot, ka tiem jābūt aprīkoti ar iespēju attālinātai datu nolasīšanai. Vienlaikus SIA „Divions” Iesniegumā norāda, ka PSIA „Ūdeka” savā darbībā izmanto pašas prasībām neatbilstošus ūdens patēriņa skaitītājus (neievēro sadarbības līguma projektā pašas paredzētās tehniskās prasības ūdens patēriņa skaitītājiem), tādējādi SIA „Divions”, iepērkot paredzētajiem tehniskajiem nosacījumiem atbilstošus skaitītājus, ņemot vērā to augstāko cenu, kļūtu nekonkurētspējīgs salīdzinājumā ar PSIA „Ūdeka”.

7.1. Iegūtie fakti un konstatētā situācija:

Periodā no 2002.gada līdz 2011.gada 1.janvārim sadarbības līgumos starp PSIA „Ūdeka” un pārējiem konkrētā tirgus dalībniekiem bija noteikts, ka uzstādot un mainot (uzstādot pēc verifikācijas) ūdens patēriņa skaitītājus, tirgus dalībnieki paši drīkst veikt arī ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu, tādējādi, pamatojoties uz šiem sadarbības līgumiem, tirgus dalībnieki sniedza patērētājiem pilnu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu – plombas noņemšanu, skaitītāja noņemšanu, skaitītāja uzstādīšanu, plombas uzlikšanu. Līdz ar to, sadarbības līgumi starp tirgus dalībniekiem

un PSIA „Ūdeka” bija nepieciešami, lai sniegtu pilnu pakalpojuma kopumu – visas pakalpojumā iekļautās atsevišķās darbības.

PSIA „Ūdeka” pieņēma lēmumu, ka sākot ar 2011.gada 1.janvāri uzstādīto ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu veiks tikai pati PSIA „Ūdeka”, kā to paredz Noteikumi. Ar 2011.gada 1.janvāri tikai PSIA „Ūdeka” veic ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu. Līdz ar to, sadarbības līgums starp tirgus dalībniekiem un PSIA „Ūdeka”, ko bija paredzēts noslēgt tirgus dalībnieku darbībai no 2011.gada 1.janvāra, un kurā tika iekļauti arī iepriekš minētie PSIA „Ūdeka” izvirzītie nosacījumi ūdens patēriņa skaitītāju tehniskajiem rādītājiem, vairs neparedzēja plombēšanas darbības nodošanu tirgus dalībniekiem.

2010.gada 28.janvārī PSIA „Ūdeka” nosūtīja piedāvājumu noslēgt jaunu sadarbības līgumu (kopā ar līguma projektu). Līgums paredzēja regulēt noteikumus par ūdens patēriņa uzskaites skaitītāju uzstādīšanu un uzstādīšanu pēc verificācijas, nosakot prasības, kādas ir jāievēro SIA „Divions”, veicot skaitītāju uzstādīšanu. Līguma 1.3.apakšpunktā norādīts, ka ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu veic tikai PSIA „Ūdeka” (šādas prasības piemērošanas pamatotība izvērtēta 5.punktā).

Atbilstoši līguma 1.4.punktam Ventspils pilsētā paredzēts uzstādīt skaitītājus „(..) DN-15 – ne zemākas kā B precizitātes klases visos virzienos un ūdens patēriņa skaitītājiem jābūt aprīkoti ar devēju attālinātas datu nolasīšanas iespējām (..)”, tāpat papildus nosakot, ka ūdens patēriņa skaitītājiem jāatbilst īpašām tehniskām prasībām: „magnētiskā noturība (bez magnētiskā sajūga, kas ir aizsargāti pret magnētiskā lauka iedarbību), izturīgums (nedrīkst būt iespēja mehāniski ietekmēt – saspiest, caurdurt vai kā citādi).” Savukārt līguma 3.2.apakšpunktā noteikts, ka „Divions [SIA „Divions”] uzstāda no jauna un uzstāda pēc verificācijas tikai tādus ūdens skaitītājus, kuri atbilst (..) līguma 1.4.punktā noteiktajām prasībām.”

SIA „Divions” šādiem nosacījumiem nepiekrita, norādot, ka PSIA „Ūdeka” nav nekādu tiesību norādīt, ar kādiem skaitītājiem jāstrādā SIA „Divions”, jo Latvijas likumdošana nenosaka kādi skaitītāji ir jāuzstāda, galvenais, lai tie būtu verificēti.

SIA „Divions” norāda, ka PSIA „Ūdeka”, sadarbības līguma projektā nosakot nesamērīgas (netaisnīgas) prasības ūdens patēriņa skaitītāju tehniskajiem rādītājiem (kvalitātei), rada SIA „Divions” tādus netaisnīgus apstākļus, kas liek pamest konkrēto tirgu.

PSIA „Ūdeka” 17.06.2011. vēstulē Nr.1-08/618 Konkurences padomei norāda, ka šādas prasības (ūdens patēriņa skaitītāju tehniskās prasības) ieviestas, ņemot vērā lielo ūdens zudumu apjomu kopējā ūdens sistēmā. PSIA „Ūdeka” norāda, ka, ņemot vērā, ka pakalpojumu uzskaitē galvenais ir ūdens patēriņa skaitītājs – tā precizitāte un neietekmējamība, svarīga ir ūdens patēriņa uzskaites mēraparātu kvalitāte, to uzstādīšanas instrukciju un noteikumu ievērošana, kā arī aizsardzība pret to noņemšanu un ietekmēšanu. Tāpat PSIA „Ūdeka” norāda, ka visām komercsabiedrībām tika piedāvāti vienlīdzīgi noteikumi, lai netiktu kropļota konkurence starp tirgus dalībniekiem.

Tāpat PSIA „Ūdeka” norāda, ka, neskatoties uz saraksti un diskusijām starp PSIA „Ūdeka” un SIA „Divions” (galvenokārt par ūdens patēriņa skaitītāju tehniskajiem rādītājiem – lai tie nebūtu mehāniski un magnētiski ietekmējami), PSIA „Ūdeka”, cerot uz SIA „Divions” sapratni par ūdens uzskaites problēmām, 2010.gada laikā ir 6 reizes pagarinājusi līguma Nr.43 darbību. SIA „Divions” tika piedāvāts noslēgt jaunu sadarbības līgumu, precīzi atrunājot prasības gan attiecībā uz uzstādāmajiem ūdens patēriņa skaitītājiem, gan arī attiecībā uz plombēšanas kārtību, taču vienošanās ar SIA „Divions” netika panākta, tāpēc 2010.gada 3.decembra vēstulē turpmāka līguma pagarināšana netika veikta.

7.2. Konkurences padomes secinājumi

Lēmuma 4.3.punktā norādītas Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr.664 normas, kas nosaka, kādus ūdens skaitītājus atļauts tirgū ievietot un prasības attiecībā uz to uzstādīšanu.

Izvērtējot Lietā esošos materiālus, secināms, ka PSIA „Ūdeka” izvirzītie nosacījumi par ūdens patēriņa skaitītāju tehniskajiem rādītājiem attiecināti uz visu konkrēto tirgu kopumā, un šī tirgus dalībniekiem (ieskaitot arī pašu PSIA „Ūdeka”), tādējādi konkurences apstākļi tirgū visiem tirgus dalībniekiem (konkurentiem), piekrītot šādiem nosacījumiem, būtu vienādi, neietekmējot atsevišķu konkrētā tirgus dalībnieku konkurētspēju.

Minēto apstiprina arī PSIA „Ūdeka” izstrādātais Ventspils pilsētas pašvaldības saistošo noteikumu projekts „*Ventspils pilsētas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju aizsardzības noteikumi*”, kurā cita starpā ir noteikta arī ūdens patēriņa skaitītāju un notekūdeņu plūsmas mērītāju uzstādīšanas, lietošanas un verifikācijas kārtība. Saistošo noteikumu projekta 5.15.apakšpunkts nosaka, ka „*Komercuzskaites mēraparātiem un Uzskaites mēraparātiem jāatbilst Pakalpojumu sniedzēja [PSIA „Ūdeka”] noteiktajām tehniskajām prasībām (tai skaitā arī – precizitātes klasei) un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, nodrošinot to, ka minētie mēraparāti atbilst vismaz šādām prasībām – magnētiskā noturība (bez magnētiskā sajūga, kas ir aizsargāti pret magnētiskā lauka iedarbību) un izturīgums (bez iespējas mehāniski tos ietekmēt – saspiest, caurdurt vai kā citādi bojāt)*”.

Kā secināts iepriekš, Konkurences padomes ieskatā pašvaldībai nav tiesību izdot normatīvu aktu, turklāt bez attiecīga deleģējuma likumā, kas regulē jautājumus, kas nav pakļauti pašvaldības kompetencei un izlemšanai – privāto (patēriņa) skaitītāju uzstādīšanu, turklāt papildus izvirzot tehniskas prasības, kas jāievēro attiecībā uz šiem skaitītājiem. Normatīvie akti ar augstāku spēku neparedz šādus tehniskus ierobežojumus attiecībā uz ūdens skaitītājiem.

Tehniskās prasības, kas liegtu tirgus dalībniekiem izmantot arī zemākas klases un zemākiem tehniskajiem rādītājiem atbilstošus skaitītājus, ir pretrunā ar normatīvo regulējumu, kas pieļauj arī šādu (zemākas klases) ūdens patēriņa skaitītāju izmantošanu tirgū, proti - saskaņā ar Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr.664 7.punktu, „*ūdens patēriņa skaitītājus, kuriem tipa apstiprinājums izsniegts līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, atļauts ievietot tirgū un ūdens patēriņa skaitītājus, kuriem veikta pirmreizējā verificēšana, atļauts nodot lietošanā līdz to tipa apstiprinājuma derīguma termiņa beigām, bet, ja tas nav noteikts, - līdz 2016.gada 30.oktobrim*”. Esošo minimālo standartu un ūdens patēriņa skaitītāju tehnisko rādītāju paaugstināšana ir valsts līmenī risināms jautājums. Šādu nosacījumu ieviešana varētu samazināt ūdens zudumu apmēru iekšējos mājas tīklos, negodīgas rīcības gadījumu skaitu (skaitītāju ietekmēšana), kas rezultātā nenoliedzami būtu vērtējams arī kā patērētāja interesēm par labu, taču no otras puses šādu nosacījumu ieviešana paaugstinātu konkrētā pakalpojuma cenas (ņemot vērā nepieciešamo skaitītāju lielākās iegādes izmaksas), tāpēc Konkurences padomes ieskatā pirms šādu nosacījumu ieviešanas un īstenošanas ir jāizvērtē iespējamie ieguvumi kopsakarā ar radītajām iespējamajām negatīvajām sekām, izvērtējot, vai paaugstinātu tehnisko prasību ieviešana ūdens patēriņa skaitītājiem kopumā ir lietderīga un atbilstoša kopējām patērētāju interesēm.

Ņemot vērā to, ka jautājums par skaitītāju lietošanu skar daudzdzīvokļu mājas iekšējās komunikācijas un dzīvokļu īpašnieku intereses, minētais jautājums var tikt arī risināts, piemēram, dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē.

Saskaņā ar nozari un konkrētos pakalpojumus reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem, ūdens patēriņa skaitītāju nomaiņu un uzstādīšanu drīkst veikt visi konkrētā tirgus dalībnieki (kā tas secināts Lēmuma 3.punktā), un tie saskaņā ar Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr.664 5.punktu “(..)nodrošina precīzus paredzētā vai paredzamā patēriņa mērījumus un uzņemas atbildību par ūdens patēriņa skaitītāju pareizu uzstādīšanu”, turklāt šo darbu veikšanai nav nepieciešams noslēgt jebkāda veida sadarbības līgumus ar pašvaldību, tās kapitālsabiedrībām u.tml.

Konkurences padome secina, ka, izvērtējot Lietā esošos materiālus, PSIA „Ūdeka” izvirzītie nosacījumi attiecībā uz ūdens patēriņa skaitītāju tehniskajām prasībām attiecināti uz visu tirgu kopumā, respektīvi, uz visiem konkrētā tirgus dalībniekiem (ieskaitot arī pašu PSIA „Ūdeka”), tādējādi konkurences apstākļi ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū visiem tirgus dalībniekiem (konkurentiem), arī piekrītot šādiem nosacījumiem, būtu bijuši vienādi – tātad tie nebūtu atsevišķus tirgus dalībniekus diskriminējoši.

Šāda veida sadarbības līgums starp PSIA „Ūdeka” un tirgus dalībnieku nav nepieciešams, lai darbotos ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū (kā to apliecina gan tirgus dalībnieku sniegtā informācija, gan tirgus dalībnieku faktiskā darbība tirgū bez līgumattiecībām ar PSIA „Ūdeka”), respektīvi, šāda sadarbības līguma neesamība, nekādā veidā neietekmē tirgus dalībnieku saimniecisko darbību tirgū.

Tādējādi PSIA „Ūdeka” izstrādātā sadarbības līguma redakcija, iekļaujot normu par konkrētu skaitītāju izmantošanu, kas nav pieņemams SIA „Divions”, nevar tikt vērtēta kā uzspiesta vai piemērota tirgus dalībniekiem, PSIA „Ūdeka” ļaunprātīgi izmantojot dominējošo stāvokli.

Līdz ar to, Konkurences padomei nav arī pamata tālākai Iesniegumā norādīto PSIA „Ūdeka” darbību izpētei attiecībā uz PSIA „Ūdeka” uzstādīto skaitītāju atbilstību normatīvajiem aktiem un pašas paredzētajām (līguma projektā) ūdens patēriņa skaitītāju tehniskajām prasībām, jo konkrētas markas vai veida ūdens patēriņa skaitītāju izvēle ir katras komercsabiedrības ziņā, kas, vienlaicīgi citiem tirgus dalībniekiem nepastāvot to izvēli ierobežojošiem nosacījumiem, nevar ietekmēt konkurences situāciju tirgū.

Ņemot vērā visu augstāk minēto, konkrētās Lietas ietvaros Konkurences padomes secina, ka 7.punktā aprakstītajās PSIA „Ūdeka” darbībās nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

8. Procesa dalībnieku sniegtie viedokļi

8.1. SIA „Divions” 03.04.2012. vēstulē sniegtais viedoklis

1) SIA „Divions” norāda, ka nevar piekrist, PSIA „Ūdeka” norādei, ka SIA „Divions” 2010.gada janvārī konstatēti 5 gadījumi, kad nekvalitatīvi uzstādīti skaitītāji. „Konstatējot šo faktu, PSIA „Ūdeka” nepieaicināja SIA „Divions” pārstāvi, bet aktu sastādīja vienpersoniski, pievienojot fotogrāfijas, kas bija tik sliktas kvalitātes, ka par pielauto pārkāpumu nevarēja pārliecināties, tāpēc SIA „Divions” šos gadījumus neatzina.”

Konkurences padome norāda, ka šī lēmuma 6.1.1.apakšpunktā ir sniegts konstatēto faktu izklāsts, kurā cita starpā ietverts arī PSIA „Ūdeka” apgalvojums par nepareizi uzstādīto plombu konstatāciju, ko PSIA „Ūdeka” ir pamatojusi, 17.06.2011. vēstules Nr.1-08/618 Konkurences padomei 2.pielikumā pievienojot sastādītos aktus ar fotogrāfijām par nepareizi veikto ūdens patēriņa mērīšanas mezglu noplombēšanu, kurus ir parakstījuši gan PSIA „Ūdeka” kontrolieri, gan arī abonents. Konkurences padomei

nav pamata apšaubīt pašu faktu, ka šādi akti ir sastādīti, turklāt tas, vai šie konstatētie gadījumi ir pamatoti vai nē, neietekmē Konkurences padomes Lēmumu.

2) SIA „Divions” norāda, ka PSIA „Ūdeka” ir maldinājusi Konkurences padomi, norādot, ka ir sniegusi pakalpojumus SIA „Divions” pusdienas pārtraukumā un pēc darba dienas beigām, skaidrojot, ka SIA „Divions” nav konstatējusi nevienu tādu gadījumu.

Pēc Konkurences padomes lūguma PSIA „Ūdeka” iesniedza visu plombēšanas pakalpojumu pieteikumu sarakstu (norīkojumu sarakstu) periodā no 03.01.2011. līdz 29.11.2011. Atbilstoši norīkojumu sarakstā izdarītajiem ierakstiem, SIA „Divions” šajā periodā plombēšanas pakalpojumu piektdienās pēc plkst.16.00 bija pieteicis 2 adresēs, savukārt pakalpojumu pusdienas laikā bija pieteicis 15 adresēs. Konkurences padomes rīcībā nav informācijas par to, ka minētie pieteikumi būtu atcelti vai neizpildīti, kā arī SIA „Divions” nav iesniegusi Konkurences padomei pierādījumus, kas apliecinātu, ka SIA „Divions” konstatētajos gadījumos nav pieteikusi pakalpojumu PSIA „Ūdeka”. Neatkarīgi no tā, minētais neietekmē Lēmuma 6.4.apakšpunktā konstatēto par to, ka nepieciešamība pieaicināt PSIA „Ūdeka” skaitītāju noplombēšanai apgrūtina un kavē skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu sniedzēju darbību.

8.2. PSIA „Ūdeka” 10.04.2012. vēstulē sniegtais viedoklis

1) PSIA „Ūdeka”, daļēji piekrītot Konkurences padomes definētajam konkrētajam tirgum, norāda, ka ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojums galvenokārt skar daudzdzīvokļu mājas, kurās ir pieejams gan centralizētās ūdensapgādes pakalpojums, gan arī centralizētais kanalizācijas pakalpojums, turklāt ūdens patēriņa skaitītāji kalpo par komercuzskaites skaitītājiem abiem šiem pakalpojumiem. Vienlaikus PSIA „Ūdeka” skaidro, ka „(..) *sakarā ar to, ka Pašvaldības SIA „Ūdeka” ieņem dominējošo stāvokli abos šo pakalpojumu tirgos, tad nav īpašas nozīmes, kuru tirgu no Konkurences likuma viedokļa šoreiz uzskata par konkrēto tirgu*”.

Definējot konkrēto tirgu, jāņem vērā, ka ūdensapgādes pakalpojums un kanalizācijas pakalpojums var tikt piedāvāts un pieprasīts arī atsevišķi. Līdz ar to ir pamatoti konkrēto tirgu definēt kā centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma tirgu, izvērtējot piedāvājuma un pieprasījuma faktoros. Turklāt, kā jau norāda PSIA „Ūdeka”, neatkarīgi no tā vai šajā Lietuvā konkrētais tirgus definēts plašāk vai šaurāk, tas neietekmē Lietuvā izdarītos secinājumus.

2) PSIA „Ūdeka” norāda, ka nepiekrīt tam, ka zem vārdu salikuma „skaitītāja uzstādīšana” viennozīmīgi būtu jāsaprot arī tehniski uz ūdensvada tīkliem uzlikto skaitītāju noplombēšana, norādot, ka ir iespējamās situācijas, kad plombēšanas pakalpojums tiek sniegts atsevišķi – piemēram, ja pakalpojuma saņēmējs pats uzstāda skaitītāju un uzaicina PSIA „Ūdeka” tikai noplombēt skaitītāju. Tāpat PSIA „Ūdeka” norāda, ka plombēšanas pakalpojuma būtība ir ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma uzskaites aizsardzība.

Papildus PSIA „Ūdeka” skaidro, ka, definējot konkrētās preces jeb pakalpojuma tirgu, būtu jāņem vērā arī fakts, kādā tieši preces jeb pakalpojuma tirgū SIA „Divions” galvenokārt darbojas, norādot, ka tas darbojas tikai ar viena diametra (DN15) ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu (nomaiņu), sniedzot šo pakalpojumu galvenokārt tikai daudzdzīvokļu dzīvojamo māju iedzīvotājiem.

Konkurences padome norāda, ka, definējot konkrētās preces tirgu, ir ņemti vērā PSIA „Ūdeka” izteiktie argumenti, par to, ka atsevišķos gadījumos var būt nepieciešamas tikai kādas darbības no kopējā pakalpojuma, tomēr, Konkurences padome secina, ka skaitītāju uzstādīšana un plombēšana no pakalpojumu saņēmēju viedokļa var tikt uzskatīts kā komplekss pakalpojums, ņemot vērā, ka saņēmējam komplekss pakalpojums ir ērtāks un ātrāks, turklāt pārsvarā šis pakalpojums ir nepieciešams kā vienots kopums (respektīvi, uzstādīšanu nevar veikt bez tai sekojošās plombēšanas darbības, turklāt plombēšana ir nepieciešama pārsvarā tikai pēc uzstādīšanas). Turklāt arī savā 10.04.2012. vēstulē PSIA „Ūdeka” ir norādījusi, ka no patērētāja viedokļa tas var tikt uzskatīts par kompleksu pakalpojumu.

Konkurences padome norāda, ka tās ieskatā nepastāv barjeras skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniedzējam, kas nodrošina DN15 diametra skaitītāju uzstādīšanu, veikt arī cita diametra skaitītāju uzstādīšanu. Tādējādi piedāvājuma puses faktori norāda uz to, ka vienā konkrētās preces tirgū var tikt iekļauti arī cita diametra skaitītāji.

3) PSIA „Ūdeka” norāda, ka nepiekrīt Konkurences padomes secinājumam, ka tai, esot dominējošā stāvoklī ūdensapgādes pakalpojuma nodrošināšanas tirgū Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā, piemīt spēja būtiski ietekmēt konkurences apstākļus ūdens skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu tirgū, pārnesot tai piemītošo tirgus varu uz saistīto – lejupejošo tirgu, kā arī nepiekrīt secinājumam, ka tā ar savu rīcību spēj ietekmēt citu tirgus dalībnieku saimnieciskās darbības apstākļus tirgū. PSIA „Ūdeka” skaidro, ka tai nav aizliegts darboties ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū, norādot, ka tā tirgū ienāca tikai 01.01.2011. Vienlaikus PSIA „Ūdeka” norāda, ka pieprasījuma apjoms tirgū ir neelastīgs, tādējādi ienākot tirgū jebkuram jaunam tirgus dalībniekam, tas ietekmē konkurences apstākļus tirgū. Tāpat PSIA „Ūdeka” skaidro iemeslus, kāpēc tā ir uzsākusi darbību tirgū, norādot, ka tas bija nepieciešams, lai nodrošinātu pakalpojumu saņēmējiem piegādātā ūdens daudzuma precīzu uzskaiti, uzstādot precīzākus ūdens patēriņa skaitītājus un pareizi šos skaitītājus noplombējot.

Dominējošs stāvoklis ir objektīvi konstatējams tirgus dalībnieka stāvoklis tirgū, un šajā saistībā PSIA „Ūdeka” sniegtais skaidrojums par motivāciju ienākšanai tirgū, ka tai nav aizliegts darboties šajā tirgū, un izvērtējums par tirgus kapacitāti un pieprasījuma apjoma elastību, neietekmē dominējošā stāvokļa tirgū konstatāciju. Kā konstatēts Lēmuma 3.2.apakšpunktā, PSIA „Ūdeka” piemīt tirgus vara, kas dod tai iespēju ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū, darbojoties pilnīgi neatkarīgi no konkurentiem, tai skaitā, liegt citiem tirgus dalībniekiem iespēju uzstādīt plombas un noņemt plombas ūdens patēriņa skaitītājiem konkrētajā tirgū, kā konstatēts Lēmumā.

4) PSIA „Ūdeka” norāda, ka tā piekrīt, ka nedz nozares likumos, nedz Ministru kabineta noteikumos nav noteiktas konkrētas ūdensapgādes pakalpojuma atbildības robežas, tomēr tā nepiekrīt, ka ar SPRK 12.05.2010. lēmumu Nr.1/8 „*Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika*” (turpmāk – Metodika) bija noteiktas pakalpojuma sniegšanas atbildības robežas, norādot, ka tikai ar SPRK 12.05.2011. lēmumu Nr.1/2 Metodika tika papildināta ar 2.14.apakšpunktu, kurš skaidro iepriekš minēto atbildības robežu. Savukārt PSIA „Ūdeka” uzsāka ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu ar 01.01.2011. Vienlaikus PSIA „Ūdeka” norāda, ka atbildības robežas Metodikā tika noteiktas, lai definētu principus ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu

projektu aprēķināšanai, tādējādi tās pamatuzdevums ir noteikt kārtību, kādā tiek aprēķināti ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu projekti.

Tāpat PSIA „Ūdeka” piekrīt, ka gadījumā, ja ūdens patēriņa skaitītājs uz ēkas ievada ir uzstādīts, tad pakalpojuma apmaksu notiek atbilstoši tā rādījumam, tomēr PSIA „Ūdeka” uzsver, ka gadījumā, ja skaitītājs uz ēkas ievada nav uzstādīts, norēķiniem ir izmantojami arī ūdens patēriņa uzskaites skaitītāji, kuri ir uzstādīti dzīvokļos, kā tas notiek Ventspils pilsētā jau vēsturiski.

Konkurences padome Lēmuma 4.1.apakšpunktā secina, ka nedz nozares likumos, nedz Ministru kabineta noteikumos nav noteiktas konkrētas ūdensapgādes pakalpojuma atbildības robežas, tomēr, ņemot vērā gan minēto pakalpojumu raksturu un būtību, gan iekšējo ēkas inženiertehnisko tīklu piederību privātīpašumiem (tādējādi atbildība par to stāvokli, uzturēšanu u.tml. ir katra atsevišķa privātīpašnieka kompetence), Konkurences padome uzskata, ka ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja atbildība, tiesības un pienākumi beidzas līdz ar ievadu ēkā, ko papildus apstiprina arī noteiktā atbildības robeža SPRK Metodikā. Metodikas mērķis ir regulēt ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu noteikšanas kārtību, tomēr tam pakārtoti šī noteiktā atbildības robeža ir attiecināma uz sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem kopumā, ņemot vērā, ka, paredzot, ka tarifā var iekļaut tikai izdevumus, kas attiecināmi līdz konkrēto pakalpojumu sniegšanas robežai (ēkas ievadam), ir pamatoti uzskatīt, ka komersanta (kā ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja) darbībai kopumā būtu jābeidzas līdz ar ievadu katrā atsevišķā ēkā (īpašumā).

Atbilstoši esošajam normatīvajam regulējumam arī dzīvokļos uzstādītie ūdens patēriņa skaitītāji atsevišķos gadījumos var tikt izmantoti norēķiniem par pakalpojuma sniegšanu (kā komercskaitītāji). Tomēr, no Ministru kabineta noteikumu, kas paredz kārtību, kādā apmaksājami ar dzīvokļa īpašumu saistītie pakalpojumi⁷, normām, secināms, ka uz ēkas ievada uzstādītais skaitītājs ir primārais un tieši atbilstoši tam ir apmaksājams pakalpojums pat gadījumā, ja arī katrā atsevišķā dzīvoklī ir uzstādīts ūdens patēriņa uzskaites skaitītājs. No tā izriet analogisks secinājums jau iepriekš norādītajam, ka ūdensapgādes pakalpojuma sniedzēja atbildības robežai jābeidzas pie ēkas ievada.

Vienlaikus Konkurences padome norāda, ka PSIA „Ūdeka” kā jebkura cita komersanta ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū iespējas sniegt konkrēto pakalpojumu ar šo atbildības robežu nav aprobežotas (tādējādi faktiski nav būtiska nozīme, kad PSIA „Ūdeka” ir uzsākusi sniegt ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu).

5) PSIA „Ūdeka” skaidro, ka daļēji piekrīt Konkurences padomes secinājumam, ka Likumi un Ministru kabineta noteikumi neparedz pašvaldībai tiesības regulēt patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma sniegšanas kārtību, izdodot saistošos noteikumus, norādot, ka ne pašvaldībai, ne arī tās autonomo funkciju veicējai – PSIA „Ūdeka” - nav savādāku instrumentu, kādā veidā aizsargāt godīgos pakalpojuma saņēmējus no negodīgajiem ūdens patēriņa uzskaites jomā, jo Likumi un Ministru kabineta noteikumi neparedz mehānismu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma kvalitātes kontrolei (tostarp pat nenosakot skaitītāju plombēšanas kārtību).

⁷ Ministru kabineta 12.12.2006. noteikumi Nr.999 „Kārtība, kādā dzīvojamās telpas īrnieks un izīrētājs norēķinās ar pakalpojumu sniedzēju par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu” un Ministru kabineta 09.12.2008. noteikumi Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu”;

PSIA „Ūdeka” norāda, ka tās darbību mērķis nebija ietekmēt konkurenci šajā tirgū, stiprināt savu tirgus daļu vai izspiest no tirgus konkurentus, bet PSIA „Ūdeka” galvenais mērķis bija aizsargāt savu sniegto ūdenssaimniecības pakalpojumu komercuzskaiti, vienlaicīgi aizsargājot arī pakalpojumu saņēmējus.

Konkurences padome lēmuma 4.2.2.punktā konstatēja, ka Noteikumi attiecībā uz patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu ir lēmums, kas ir pieņemts pārkāpjot publisko tiesību sfērā noteikto pašvaldības kompetenci, iejaucoties privāttiesiskās attiecībās un deformējot konkurenci ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū. 6.punktā Konkurences padome konstatēja, ka, īstenojot Noteikumos paredzētās ekskluzīvās tiesības plombas uzlikšanai, un paplašinot tās vienpersoniski arī uz plombas noņemšanu pirms ūdensskaitītāja noņemšanas, kā arī apgrūtinot konkurējošajiem tirgus dalībniekiem pakalpojuma sniegšanu (plombu noņemšanas un uzlikšanas saskaņošanu liekot veikt abonentiem personiski), PSIA „Ūdeka” ierobežoja konkurenci. PSIA „Ūdeka” ir iespēja veikt uzstādīto skaitītāju kontroli, tādējādi PSIA „Ūdeka” norāde par to, ka tai nav citu instrumentu kā aizsargāt ūdenssaimniecības pakalpojuma komercuzskaiti un pakalpojuma ņēmējus, nav pamatota.

6) PSIA „Ūdeka” nepiekrīt Konkurences padomes secinājumam, ka nekvalitatīvi veikto skaitītāju uzstādīšanas pakalpojumu īpatsvars veidoja tikai 0,3% no kopējā 2010.gadā apkalpoto dzīvokļu skaita, norādot, ka tie ir tikai dokumentāli fiksētie gadījumi 2010.gada divos mēnešos divās daudzdzīvokļu mājās, kuri faktiski ir notikuši iepriekšējos gados. PSIA „Ūdeka” skaidro, ka nevarēja apsekot pilnīgi visus dzīvokļos uzstādītos ūdens patēriņa uzskaites skaitītājus.

Konkurences padome norāda, ka bez skaitītāju apskates PSIA „Ūdeka” nav pamata pieņemt, ka skaitītāji ir neatbilstoši uzstādīti. Turklāt PSIA „Ūdeka” ir pieņēmusi lēmumu pilnībā pārņemt skaitītāju plombēšanu balstoties uz gadījumiem divu daudzdzīvokļu māju pārbaudēs divos mēnešos. PSIA „Ūdeka” var veikt regulārākas pārbaudes, tai skaitā gadījumos, kad pati veic skaitītāju nomaiņu. Jebkurā gadījumā, arguments par skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma kvalitātes kontroli neattaisno ierobežojumu konkurencei, PSIA „Ūdeka” pilnībā pārņēmot skaitītāju plombēšanu, ņemot vērā, ka pastāv citas iespējas kontrolēt skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas kvalitāti.

7) PSIA „Ūdeka” norāda, ka tā ir izmantojusi arī citus pakalpojuma kvalitātes kontroles nodrošināšanas mehānismus - pēc tam, kad tika konstatēti tehniski nepareizi uzstādīto skaitītāju gadījumi, SIA „Divions” (un citiem tirgus dalībniekiem) tika aprēķināts līgumsods, ko SIA „Divions” nav apmaksājusi.

Konkurences padomes ieskatā ir apšaubāmas PSIA „Ūdeka” tiesības piemērot līgumsodu par nekvalitatīvu uzstādītu skaitītāju, jo, kā konstatēts iepriekš lēmumā, iekšējo skaitītāju uzstādīšana ir dzīvokļu īpašnieku un to izvēlētu pakalpojuma sniedzēju kompetencē, savukārt, par nekvalitatīvu darbu izpildi atbild pakalpojuma sniedzējs, kā tas norādīts Ministru kabineta 2006.gada 22.augusta noteikumu Nr.664 „*Noteikumi par metroloģiskajām prasībām ūdens patēriņa skaitītājiem*” 5.punktā: „*personas, kas uzstāda ūdens patēriņa skaitītājus atbilstoši prasībām, kas noteiktas šajos noteikumos un normatīvajā aktā par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem, nodrošina precīzus paredzētā vai paredzamā patēriņa mērījumus un uzņemas atbildību par ūdens patēriņa skaitītāju pareizu uzstādīšanu*”. Ņemot vērā, ka sīkāka regulējuma attiecībā uz

to, kā izpaužas „atbildības uzņemšanās” nav, Konkurences padome secina, ka šādos gadījumos iestājas vispārējā civiltiesiskā atbildība attiecībā pret personu / personām, kurām radušies zaudējumi nekvalitatīvi sniegta pakalpojuma rezultātā. Turklāt, ņemot vērā, ka PSIA „Ūdeka” veic ne tikai kontroles funkciju, bet arī darbojas kā tirgus dalībnieks, ir apšaubāma PSIA „Ūdeka” objektivitāte konkurenta izpildīta pakalpojuma novērtēšanā.

8) PSIA „Ūdeka” norāda, ka, pretēji Konkurences padomes secinātajam, pārējiem tirgus dalībniekiem iespēja sniegt skaitītāju uzstādīšanas un uzstādīšanas pēc verificācijas (nomaiņas) pakalpojumus netiek liegta un kavēta, jo PSIA „Ūdeka” sadarbojas ar pārējiem pakalpojumu sniedzējiem.

Konkurences padome norāda, ka 6.1.2.apakšpunktā secināts, ka pārējie tirgus dalībnieki pēc 01.01.2011. vairs nevar sniegt vai tiem ir kavēta iespēja sniegt pilnu pakalpojuma kompleksu (ietverot plombas noņemšanas un uzlikšanas darbības), jo ar 01.01.2011. PSIA „Ūdeka” faktiski „monopolizēja” plombas uzstādīšanas un noņemšanas darbības. Šīs darbības pēc 01.01.2011. veica tikai PSIA „Ūdeka”, tādējādi pārējie tirgus dalībnieki paši plombēšanas darbības veikt nevarēja, bet tiem kā atsevišķs pakalpojums tas bija jāpērk no PSIA „Ūdeka”.

9) Skaidrojot Konkurences padomes secinājumu, ka plombēšanas darbību „monopolizēšanas” rezultātā kopējā pakalpojuma summa gala patērētājam faktiski ir pieaugusi, PSIA „Ūdeka” norāda, ka cenas pieaugums varētu tikt pamatots arī ar citu izmaksu pieaugumu, nevis saistīts tikai ar PSIA „Ūdeka” rīcību, piemēram, degvielas izmaksu pieaugumu, izmaiņām nodokļu likumdošanā utt.

Konkurences padome norāda, ka SIA „Divions” ar 31.10.2011. vēstuli ir iesniegusi Konkurences padomei ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma cenu kalkulācijas, kurās atspoguļots pa atsevišķām pozīcijām, kas veido konkrētā pakalpojuma cenu. No šīm cenas aprēķina pozīcijām Konkurences padome secina, ka 6.1.2.apakšpunktā norādītais pakalpojuma kopējās gala cenas pieaugums ir attiecināms un pamatojams tieši ar PSIA „Ūdeka” rīcību, „monopolizējot” plombēšanas darbības un nodrošinot plombēšanu (noņemšanu un uzlikšanu) kā atsevišķu pakalpojumu par cenu (5,08 LVL), kura veido 42% no kopējā kompleksā pakalpojuma cenas.

10) PSIA „Ūdeka” norāda, ka kaut arī tā bija norādījusi savās vēstulēs SIA „Divions” un pārējiem tirgus dalībniekiem, ka plombēšanas pakalpojumus piesaka tikai pakalpojumu saņēmējs, faktiski pieteikumus par plombēšanu PSIA „Ūdeka” pieņēma no SIA „Divions” (un arī pārējiem tirgus dalībniekiem), tādējādi netika realizēta vēstulēs norādītā pieteikumu pieņemšanas kārtība. Tāpat PSIA „Ūdeka” norāda, ka iebilst pret SIA „Divions” nepamatotajiem apgalvojumiem, ka tās darbinieki veica visus iespējamus pasākumus, lai pierunātu pakalpojumu saņēmējus atteikties no SIA „Divions” piedāvājuma, norādot, ka gan atgādinājumos abonentiem, gan arī publiski pieejamajā informācijā PSIA „Ūdeka” ir norādījusi, ka skaitītāju uzstādīšanu var veikt arī citi komersanti. Vienlaikus PSIA „Ūdeka” skaidro, ka abonentiem nosūtītajā informācijā bija ietverta cita plombēšanas pieteikšanas kārtība, jo savstarpēji noslēgtajos līgumos ir paredzēts, ka atbildība par skaitītāju verificāciju un plombas saglabāšanu ir pakalpojuma saņēmējam, tādējādi pakalpojumu saņēmējam tika paredzētas tiesības pieteikt šo pakalpojumu tieši pie PSIA „Ūdeka”.

PSIA „Ūdeka” ne tikai nosūtīja vēstules tirgus dalībniekiem, kurās norādīja, ka plombēšanas pakalpojumus drīkst pieteikt tikai abonenti personiski, bet arī gan abonentiem nosūtītajos atgādinājumos, gan arī PSIA „Ūdeka” interneta vietnē ievietotajā informācijā ir norādījusi, ka plombu noņemšanas un uzlikšanas saskaņošanu veic abonents personiski. Ņemot vērā, ka patērētāji no šiem informācijas avotiem uzzina par ūdens skaitītāju verifikācijas kārtību un nereti arī uzzina vispār par nepieciešamību veikt skaitītāju verifikāciju, tad šādas informācijas, kura tiešā veidā var ietekmēt patērētāju izvēli par labu kādam konkrētam pakalpojuma sniedzējam, izplatīšana Konkurences padomes ieskatā jau ir uzskatāma par PSIA „Ūdeka” faktisku rīcību, kas ietekmē konkurences apstākļus konkrētajā tirgū. Tādējādi, pat ja arī PSIA „Ūdeka” pēc vēstuļu nosūtīšanas pārējiem tirgus dalībniekiem par plombēšanas darbu saskaņošanas kārtības maiņu turpināja pieņemt pieteikumus arī no citiem tirgus dalībniekiem, tas nemaina secinājumu, ka PSIA „Ūdeka”, uzsākot skaitītāju nomaiņas un uzstādīšanas pakalpojumu sniegšanu, papildus skaitītāju plombēšanas pārņemšanai ietekmēja konkurences apstākļus tirgū par labu sev.

Vienlaikus Konkurences padome nepiekrīt PSIA „Ūdeka” apgalvojumam, ka izplatītajā konkrētajā informācijā tika paredzētas tikai „tiesības pieteikt” šo pakalpojumu pie PSIA „Ūdeka”. Konkurences padomes ieskatā abonentiem nosūtītā informācija (atgādinājumi par nepieciešamību veikt skaitītāju verifikāciju), kā arī PSIA „Ūdeka” interneta vietnē pieejamajā informācija par skaitītāju nomaiņu un to plombēšanu abonentiem skaidri norāda, ka tieši abonents saskaņo laiku ar PSIA „Ūdeka” par plombu noņemšanu un uzlikšanu, tādējādi tas no sniegtās informācijas ir saprotams kā katra abonenta pienākums, nevis tiesības, kā norāda PSIA „Ūdeka”.

Tāpat Konkurences padome norāda, ka SIA „Divions” apgalvojumi par PSIA „Ūdeka” rīcību klientu pierunāšanai atteikties no SIA „Divions” kā pakalpojumu sniedzēja neietekmē Konkurences padomes izdarīto secinājumu par PSIA „Ūdeka” rīcības, nosakot nepamatotu plombēšanas pakalpojuma pieteikšanās kārtību, ietekmi uz konkurences apstākļiem tirgū, jo faktiski ietekme uz konkurenci rodas jau jaunās kārtības noteikšanā un tās faktiskā īstenošanā (kā secināts iepriekš), kas nostāda PSIA „Ūdeka” labākā situācijā attiecībā pret pārējiem tirgus dalībniekiem (ņemot vērā, ka šādā gadījumā pakalpojuma saņēmējiem, izvēloties pakalpojumu no PSIA „Ūdeka”, ir jāvērsas tikai pie tās, kamēr pārējie tirgus dalībnieki ir spiesti iesaistīt vēl trešo personu – PSIA „Ūdeka”).

Papildus PSIA „Ūdeka” norāda, ka tā piekrīt Konkurences padomei, ka jautājumu par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas atbildības robežām un ūdenssaimniecības pakalpojumu uzskaites uzlabošanu ir nepieciešams risināt valsts likumdošanas līmenī (kā tas pēc analogijas ir citās nozarēs, piemēram, gāzes apgādes, siltumenerģijas piegādes un elektroenerģijas piegādes pakalpojumu nodrošināšanā). PSIA „Ūdeka” norāda, ka tā 26.01.2012. ir sniegusi savus priekšlikumus Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācijai par Ūdensapgādes un kanalizācijas likuma projektu, tāpat PSIA „Ūdeka” ir piedalījies Ventpils pilsētas domes saistošo noteikumu projekta „*Ventpils pilsētas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju aizsardzības noteikumi*” izstrādē, atbalstot viedokli, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu komercuzskaites mēraparātam būtu jābūt uzstādītam uz ievada ēkā vai līdz ievadam ēkā, tādējādi precīzi uzskaitot kopējo ūdens patēriņu. Vienlaikus PSIA „Ūdeka” norāda, ka, domājot par iedzīvotāju interesēm, ir jārisina arī nesakārtotos jautājumus par ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu katra atsevišķa dzīvokļa patēriņa uzskaitēi, šo skaitītāju rādījumu negodīgu grozīšanu u.tml., norādot, ka tehnoloģiju ziņā šie jautājumi jau ir atrisināti, ieviešot augstākas precizitātes skaitītājus, kurus turklāt nevar mehāniski ietekmēt, un to rādījumus ir iespējams arī attālināti nolasīt.

Vienlaikus PSIA „Ūdeka” norāda, ka 16.03.2012. nosūtīja SIA „Divions” vēstuli Nr.1-08/220, kurā tā informēja SIA „Divions” par izstrādāto saistošo noteikumu projektu „*Ventspils pilsētas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju aizsardzības noteikumi*”, kurā paredzēts mainīt līdzšinējo ūdenssaimniecības pakalpojumu komercuzskaites kārtību, nosakot, ka komercuzskaites mēraparāti tiks uzstādīti uz ēku ievadiem (vai līdz tiem). Tāpat, ņemot vērā, ka minētie saistošie noteikumi vēl uz vēstules sagatavošanas brīdi nebija pieņemti, PSIA „Ūdeka” izteica SIA „Divions” piedāvājumu vienoties par ūdens patēriņa uzskaites skaitītāju verifikācijas pakalpojumu (tostarp plombēšanas nodrošināšanu) sniegšanu. PSIA „Ūdeka” un SIA „Divions” 08.05.2012. noslēdza sadarbības līgumu, saskaņā ar kuru SIA „Divions” atbilstoši šajā līgumā noteiktajai kārtībai daudzdzīvokļu māju dzīvokļos Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā var veikt pilnu ūdens patēriņa uzskaites skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma kompleksu, t.sk. plombas noņemšanu pirms ūdens patēriņa skaitītāju noņemšanas un plombas uzlikšanu pēc šo skaitītāju uzstādīšanas.

9. Pārkāpuma konstatēšana, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšana

9.1. Pārkāpuma konstatēšana

No 2002.gada līdz 2011.gadam PSIA „Ūdeka” ļāva plombēšanas pakalpojumu veikt arī citiem tirgus dalībniekiem (netika īstenota Noteikumu konkurenci ierobežojošā norma), tādējādi neveidojās Konkurences likuma pārkāpums. No 01.01.2011. PSIA „Ūdeka”, izmantojot ar Noteikumiem sev deleģētās tiesības, būtiski ierobežoja konkurenci, radot sev labvēlīgākus apstākļus ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū Ventspils pilsētā. Kaut arī Noteikumi tika pieņemti pārkāpjot publisko kompetenci, konkurences ierobežojumus un kavēšanu tirgū radīja tieši PSIA „Ūdeka” faktiskā rīcība, ierobežojot ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgus dalībnieku saimniecisko darbību, radīja tiem tādas darbības apstākļus, kas nostāda PSIA „Ūdeka” labvēlīgākā situācijā un būtiski negatīvi ietekmē konkurences apstākļus tirgū. Lēmuma 6.punktā konstatētās darbības ir PSIA „Ūdeka” neatkarīga rīcība, kas nav pamatota ar deleģējumu pašvaldības izdotajos Noteikumos, tādēļ PSIA „Ūdeka” ir pienākums saskaņā ar Konkurences likumu, ievērojot PSIA „Ūdeka” kā dominējošu stāvoklī esoša uzņēmuma īpašo atbildību, ar savām darbībām nekavēt konkurenci tirgū.

Konkurences padomei nav ar likumu piešķirtu tiesību atcelt normatīvos aktus, kas pieņemti, neievērojot Konkurences likumu (šajā gadījumā – Noteikumus), taču Konkurences padomei ir tiesības konstatēt Konkurences likuma pārkāpumus tirgus dalībnieku rīcībā un ar tiesiskiem līdzekļiem panākt to izbeigšanu.

Izvērtējot visu iepriekšminēto kopsakarā, Konkurences padome secina, ka Lēmuma 6.punktā aprakstītās PSIA „Ūdeka” darbības periodā no 01.01.2011. līdz 08.05.2012. atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā noteiktā aizlieguma pārkāpuma sastāva pazīmēm. Vienlaikus, ņemot vērā, ka 08.05.2012. PSIA „Ūdeka”, noslēdzot sadarbības līgumu, deleģēja SIA „Divions” veikt pilnu ūdens patēriņa uzskaites skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma kompleksu, kā PSIA „Ūdeka” to bija darījusi laika periodā no 2002. līdz 2011.gadam, nav nepieciešams noteikt PSIA „Ūdeka” pienākumu pārtraukt faktiski īstenot Noteikumos paredzētās ekskluzīvās tiesības.

Ņemot vērā Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju konkrētās Lietas ietvaros, Konkurences padome secina, ka 7.punktā aprakstītajās PSIA „Ūdeka” darbībās

nav saskatāmas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

9.2. Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar Konkurences likuma 14.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šī likuma 13.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu līdz 5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram.

Saskaņā ar taisnīguma principu, par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt naudas sods jānosaka pietiekami preventīvā līmenī, lai sodītu pārkāpumu izdarījušo personu, atturētu to un citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpumu izdarīšanas. Lai noteiktu naudas soda apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā un 13. pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.796), kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

Noteikumu Nr.796 3.punktā noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Pārkāpumu Konkurences padome konstatē ar šo lēmumu, līdz ar to PSIA „Ūdeka” naudas soda apmērs aprēķināms no tās 2011.gada neto apgrozījuma.

Pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra sniegto informāciju, PSIA „Ūdeka” neto apgrozījums 2011.gadā ir LVL 2 392 113 apmērā (05.06.2012. Uzņēmumu reģistra vēstule Nr.7-3-81827).

Konkurences padome saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi ņem vērā:

- Pārkāpuma veidu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida par smagu pārkāpumu uzskata dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunkts nosaka, ka par smagu pārkāpumu naudas soda apmēru nosaka no 0,5 % līdz 1,5 % no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- Pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas. Kā konstatēts lēmuma 6.6.apakšpunktā, ierobežojot citu tirgus dalībnieku pakalpojuma sniegšanas iespēju, pastāvot mazāk konkurenci ierobežojošam veidam, PSIA „Ūdeka” no 01.01.2011. līdz pat 08.05.2012. ierobežoja konkurenci, radot sev labvēlīgākus apstākļus ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma tirgū Ventspils pilsētā.

- Katra iesaistītā tirgus dalībnieka loma pārkāpumā. Pārkāpums īstenots aktīvas PSIA „Ūdeka” rīcības rezultātā, nosakot, ka plombu noņemšanu un uzlikšanu veiks tikai PSIA „Ūdeka”, apgrūtinot citu tirgus dalībnieku darbību tirgū (nosakot, ka par plombu noņemšanu un uzlikšanu PSIA „Ūdeka” jāziņo klientam, atsevišķos gadījumos neierodoties pakalpojuma sniegšanas vietā plombu noņemšanai, nenoņemot plombas skaitītāju uzstādītājam vēlamajā laikā), tādējādi radot citiem tirgus dalībniekiem pakalpojuma kopējo izmaksu pieaugumu.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus saistībā ar pārkāpuma smaguma pakāpi Konkurences padome uzskata par atbilstošu un samērīgu PSIA „Ūdeka” piemērot naudas sodu 0,5 % no tās 2011.gada neto apgrozījuma, t.i., LVL 11 960,57.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2.apakšpunktu, ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods ir līdz 0,5 %.

PSIA „Ūdeka” izdarītais pārkāpums ilgst no 2011.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 8.maijam, t.i., pārkāpums ilgst vairāk kā gadu, bet nepārsniedz piecus gadus. Līdz ar to Konkurences padome naudas sodu PSIA „Ūdeka” nosaka 0,1% apmērā no tās 2011.gada neto apgrozījuma, t.i., LVL 2 392,11.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktā noteikto kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar šo noteikumu 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.

Tādējādi, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, kopējais naudas sods: PSIA „Ūdeka” nosakāms 0,6 % apmērā no 2011.gada finanšu gada neto apgrozījuma, t.i. LVL 14 352,68.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 21.punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 21.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem, t.i., tirgus dalībnieks tā paša veida pārkāpumu izdarījis atkārtoti, un Konkurences padome to ir konstatējusi un pieņēmusi attiecīgu lēmumu (21.1.1.apakšpunkts) un tirgus dalībnieks kavē izmeklēšanu un slēpj izdarīto pārkāpumu (21.1.3.apakšpunkts), kā arī naudas sodu var palielināt, ja Konkurences padome konstatē, ka nepieciešams palielināt sodu, lai pārsniegtu ienākumus, kurus tirgus dalībnieks guvis, izdarot 13.pantā minēto pārkāpumu (ja nelikumīgi iegūto ienākumu summu ir iespējams novērtēt) (21.2.apakšpunkts).

Konkurences padome PSIA „Ūdeka” darbībā nav konstatējusi atbildību pastiprinošus apstākļus, kā arī nepieciešamību palielināt noteikto naudas sodu atbilstoši Noteikumu Nr.796 21.1.1., 21.1.3. un 21.2.apakšpunktos norādītajam.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 23.punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv atbildību mīkstinoši apstākļi, piemēram: pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 13.pantā minēto pārkāpumu (23.1.1.), tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas, pirms Konkurences padome pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu (23.1.2.), tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bijusi būtiska nozīme Konkurences likuma 13.pantā minēto pārkāpumu konstatēšanā (23.1.3.), tirgus dalībnieks atlīdzinājis zaudējumus, kas radušies no izdarītā pārkāpuma (23.1.5.). Tāpat Konkurences padome ir tiesīga samazināt naudas soda apmēru ievērojot Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu, t.i., ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10 procentiem no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma.

Konkurences padome secina, ka PSIA „Ūdeka” 08.05.2012. noslēdza sadarbības līgumu ar SIA „Divions”, saskaņā ar kuru SIA „Divions” daudzdzīvokļu māju dzīvokļos Ventpils pilsētā var veikt pilnu ūdens patēriņa uzskaites skaitītāju uzstādīšanas pakalpojuma kompleksu, tādējādi pārtraucot Lēmumā konstatēto pārkāpumu, kas ir vērtējams kā atbildību mīkstinošs apstāklis Noteikumu Nr.796 23.1.2.apakšpunkta izpratnē. Tāpat Konkurences padome ir konstatējusi, ka PSIA „Ūdeka” apgrozījums ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgū ir mazāks par 3 % no tās 2011. finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā minētos atbildību mīkstinošos apstākļus, Konkurences padome uzskata, ka kopējais PSIA „Ūdeka” naudas sods ir samazināms un nosakāms LVL 1 500,00 apmērā.

Konkurences padome, ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu, 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulu un 4.punktu, 14.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 3., 13., 14., 15., 17.punktu, 18.3., 19.2.apakšpunktu un 23.punktu

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā noteiktā aizlieguma pārkāpumu PSIA „Ūdeka” darbībā.

2. Uzlikt naudas sodu LVL 1 500,00 (viens tūkstotis pieci simti lati un nulle santīmi) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē, reģ.Nr.90000050138, konta Nr. LV78TREL1060001019900, kods TREL22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu. Uzlikt PSIA „Ūdeka” pienākumu 10 (desmit) dienu laikā pēc šajā punktā minētā termiņa paziņot Konkurences padomei par uzliktā pienākuma izpildi, iesniedzot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātu naudas soda maksājumu apliecināšanas dokumenta kopiju.

3. Izbeigt lietas Nr.714/11/03.02./8 izpēti daļā par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu PSIA „Ūdeka” darbībā.

Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja p.i.

Dz.Striks